

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Yhtiömuodon valinnan merkitys rakennusalan yritystä perustettaessa

Alatalo, Anna

2013 Kerava

Laurea-ammattikorkeakoulu
Kerava

Yhtiömuodon valinnan merkitys rakennusalan yritystä perustettaessa

Anna Alatalo
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Syyskuu, 2013

Anna Alatalo

Yhtiömuodon valinnan merkitys rakennusalan yritystä perustettaessa

Vuosi 2013 Sivumäärä 43

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin yhtiömuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Työn tarkoituksena oli selvittää, mitä valinnoista voi mahdollisesti seurata, jos eri vaihtoehtoihin ei perehdytä riittävästi ennen valinnan tekemistä. Yhtiömuodon valinnan tekeminen on työssä rajattu rakennusalan yrityksiin. Opinnäytetyötä on mahdollista kuitenkin soveltaa myös muiden palveluita myyvien yritysten perustamiseen. Opinnäytetyö kirjoitettiin oppaaksi yrittäjyydestä kiinnostuneelle ja sitä harkitsevalle rakennusalan ammattilaiselle, joka kaipaa perehdytystä aiheeseen eikä siksi ole vielä edennyt asian suhteen. Työn tarkoituksena oli rohkaista yrittäjäksi haluavia henkilöitä, mutta tuoda kuitenkin esiin yrittäjyyden varjopuolia ja sen kuinka tärkeää niiden tiedostaminen on. Opinnäytetyö toimii siis lyhyenä tietopakettina yrittäjyyden maailmasta ja sen vaatimuksista.

Työn teoreettinen viitekehys muodostettiin aiheesta löytyneen kirjallisuuden ja Internetin avulla. Kirjallisten ja sähköisten lähteiden pohjalta on tehty teorialähtöistä tutkimusta aiheesta. Työn teoriaosuus on kerätty jo olemassa olevasta aineistosta, joten tutkimusmenetelmänä on käytetty laadullista tutkimusta. Työssä ei siis tuoteta uutta tietoa aiheesta, vaan kerätään kaikki olennainen tieto aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta ja Internetistä. Työssä on käytetty erilaisia kaavioita ja laskelmia havainnollistamaan teoriaosioita.

Johtopäätökseksi opinnäytetyön teoriaosuudesta muodostui se, että jokaisen yritysmuodon kohdalla valintaa täytyy pohtia tapauskohtaisesti. Yhtiömuodon valintaan vaikuttavat niin monet eri asiat, että on mahdotonta muodostaa yhtä sääntöä, jonka pohjalta päätös olisi mahdollista tehdä. Osuuskunta rajattiin yhtiömuotona työstä pois. Siitä kerrotaan käsitteenä perustiedot, mutta esimerkiksi verotusesimerkeistä osuuskunta on jätetty kokonaan pois. Sen tarkoituksena ei ole tuottaa jäsenilleen voittoa, joten sen verotuskohtelua ei nähty tähän työhön olennaiseksi.

Yhtiömuotoa valittaessa tulee ottaa huomioon muun muassa seuraavat asiat: perustajajäsenien lukumäärä, toiminnan joustavuus, toiminnan mahdollinen kasvu tulevaisuudessa, pääoman tarve, vastuu yrityksen veloista ja velvoitteista, yrityksen ja sen omistajien verotus, sekä voiton jako ja tappion kattaminen. Yrityksen ja sen omistajien verotusta on käsitelty työssä hyvin yksityiskohtaisesti. Sitä läpikäydessä on esitelty laskelmia fiktiivisten esimerkkiyritysten verotuskohtelusta. Laskelmia apuna käyttäen lukijan on mahdollista tutustua eri yhtiömuotojen verotuskohteluun. Työn lukemalla saa kokonaiskäsitteksen asioista, joihin tulisi kiinnittää huomiota suunnitellessaan yrityksen perustamista.

Avainsanat: toiminimi, henkilöyhtiöt, osakeyhtiö, rakennusala, verotus

Anna Alatalo

The Importance of Choosing the Right Business Entity for a Construction Business

Year	2013	Pages	43
------	------	-------	----

This Bachelor's thesis discusses the importance of choosing the right business entity when starting a construction company. The study also discusses some possible consequences that might occur if the matter is not researched enough before making a decision. The primary purpose of the study was to create a guide for possible entrepreneurs who have a valid business idea, but do not have a complete understanding of all the important facts regarding the starting of a business. The study was mainly written for possible entrepreneurs in the construction branch, but can be applied to other businesses that sell services and for that reason have small initial expenses.

Theoretical background of the thesis was gathered from academic literature and the Internet sites regarding the subject, so there were no new findings from this study. The thesis introduces the economic trend of the construction branch in Finland, basic information about entrepreneurship as well as the different business entities and their taxation in Finland. Finally there are some conclusions on the aforementioned topics. The taxation part includes some calculation examples made from fictional companies. With the help of those examples and the theory part it is possible for the reader to get a full understanding of all the facts concerning taxation in Finland.

The main conclusion made from the theory of the thesis was that all decisions regarding choosing a business entity should always be made individually. There is no common guideline that tells the entrepreneur which entity to choose. There are many facts that have an impact in choosing a business entity. The number of people starting the business is a very relevant part about choosing an entity, as well as the flexibility of the decision making inside the company. Also the possibility of the business growing in the future should be taken under consideration. The need of equity, taxation and responsibilities of the company's debts and obligations could also be the biggest reasons behind choosing one entity over another. Profit distributions and loss coverings are handled very differently in some business entities in Finland. They are also facts that should be studied well before making the final decision. By reading the thesis, individuals with a good business idea might get encouraged to pursue their plans of becoming an entrepreneur. But some people might see the thesis as a sign that maybe they should research the subject a bit more before rushing into any big decisions.

Key words: sole trader, partnership, limited liability company, construction branch, taxation

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Aiheen rajaus	6
1.2	Tutkimusmenetelmät ja työn rakenne	6
2	Rakennusala Suomessa	7
2.1	Suhdannetilanne.....	8
2.2	Tilinpäätöstilasto 2006-2011	8
2.3	Tulevaisuus.....	9
3	Yrittäjyys	10
3.1	Liikeidea	10
3.2	Rahoitus.....	11
3.3	Vakuutukset	13
3.4	Yrittäjyyden monet muodot.....	14
4	Yhtiömuodon valinta.....	15
4.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	16
4.2	Henkilöyhtiöt.....	16
4.3	Osakeyhtiö.....	17
4.4	Osuuskunta	19
4.5	Yhtiömuodon muuttaminen	20
5	Verotus	21
5.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	23
5.2	Henkilöyhtiöt.....	26
5.3	Osakeyhtiö.....	29
6	Johtopäätökset	34
6.1	Rakennusala	34
6.2	Yhtiömuodon valintaan vaikuttavat tekijät	35
6.3	Verotus.....	36
6.4	Verouudistus 2014.....	36
	Lähteet	38
	Kuviot	41
	Taulukot	42
	Liitteet.....	43

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on yhtiömuodon valinnan merkitys rakennusalan yritystä perustettaessa. Jokainen yrittäjyydestä haaveileva henkilö ei välttämättä ole kouluttautunut yrittäjyyteen, eikä kaikilla ihmisillä ole yrittäjyyteen vaadittavaa luonnetta heti syntyessään. Nämä asiat ovat kuitenkin opeteltavissa. Tässä opinnäytetyössä kerrotaan perustietoja yrittäjyydestä ja asioista joihin olisi tärkeää perehtyä ennen yrityksen perustamista. Yhtiömuodon valinta on yksi olennaisista päätöksistä yritystä perustettaessa. Tämän opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena on selvittää millä asioilla on vaikutusta yhtiömuodon valintaan. Selvitän opinnäytetyössä myös valinnasta aiheutuvia mahdollisia seurauksia, mikäli asiaa ei pohdita riittävästi perustamisvaiheessa. Tämän opinnäytetyön on tarkoitus toimia oppaana rakennusalan yrittäjyydestä kiinnostuneelle henkilölle, joka on eri yhtiömuotoihin ja yrittäjyyteen perehtymisen tarpeessa.

1.1 Aiheen rajaus

Opinnäytetyö on rajattu rakennusalan yrityksiin, sillä rakennusalalla ja muilla palveluita myyville yrityksillä perustamiskustannukset ovat usein pienet verrattaessa esimerkiksi tuotteita valmistaviin yrityksiin. Rahaa tarvitaan pääasiassa työvälineiden ja kulkuvälineen hankintaan, jonka jälkeen liiketoiminta on mahdollista aloittaa. Rakennusalalla vallitsee työttömyyden kasvusta huolimatta laadullinen ja määrällinen osaamisvaje, jonka täyttämiseksi Suomesta luultavasti löytyisi halukkaita alalle koulutettuja potentiaalisia yrittäjiä.

Rakennusalalle tehdystä rajauksesta huolimatta tätä opinnäytetyötä on mahdollista soveltaa myös muiden palveluita myyvien yritysten perustamiseen. Toiminimi, henkilöyhtiöt, osakeyhtiö ja osuuskunta ovat käsitteinä selitetty työssä. Osuuskunta on kuitenkin rajattu pois yhtiömuotojen verotusesimerkeissä. Osuuskunnan tarkoituksena ei ole tuottaa jäsenilleen voittoa, joten en koe sitä olennaiseksi osaksi työtä.

1.2 Tutkimusmenetelmät ja työn rakenne

Opinnäytetyössä on käytetty jo olemassa olevaa aineistoa, joten tutkimusmenetelmänä on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Kaikki tässä opinnäytetyössä oleva materiaali on kerätty kirjallisista ja sähköisistä lähteistä, joiden pohjalta on tehty teorialähtöistä selontekoa aiheesta. Työ perustuu kokonaan aiheeseen liittyvän aineiston keräämiseen jo olemassa olevista lähteistä, joten työstä ei synny mitään uutta tutkimustietoa. Työhön on tehty taulukoita ja laskelmia todentamaan ja havainnollistamaan teoriaosiota. Työn lähteistä suurin osa on sähköisiä lähteitä, sillä esimerkiksi verotuksesta löytyy paljon tietoa verohallinnon virallisilta Internet-sivuilta. Sähköisiä lähteitä etsiessäni olen kuitenkin ollut hyvin kriittinen. Olen pyrki-

nyt etsimään tiedon primäärin lähteen. Esimerkiksi käydessäni läpi verotuksen teoriaasiota, kirjallisuudesta löytyi paljon vanhentunutta tietoa. Verolait ovat muuttuneet monesti viime vuosien aikana, joten tietoa etsiessä tuli olla erityisen tarkka etenkin veroprosenttien kohdalla. Tätä opinnäytetyötä lukiessa tulee ottaa huomioon mahdolliset päivitykset lainsäädännössä.

Työ alkaa rakennusalan tilasto- ja suhdannetiedoilla, joiden jälkeen on teoriaosuutta yrittäjyydestä. Yrittäjyysosion jälkeen lukija on saanut käsityksen asioista joiden tulisi olla kunnossa ennen yrityksen perustamista. Jos kaikki yrittäjyysosiossa mainitut asiat ovat potentiaalisella yrittäjällä kunnossa, seuraava vaihe on yhtiömuodon valinta. Tämän opinnäytetyön tehtävänä on antaa lukijalle kokonaisvaltainen kuva eri yhtiömuodoista. Joissain tapauksissa yhtiömuodon valinta voi olla äärimmäisen helppo päätös, kun taas toisissa tapauksissa ennen päätöksen tekoa tarvitaan asian perinpohjaista analysointia. Eri yhtiömuotojen esittelyn jälkeen on verotusosio, jossa kuvataan esimerkkiyrityksien verotuskohtelua kirjallisesti ja laskelmien avulla. Laskelmien pohjalta lukijan on mahdollista esimerkiksi lukuja muutellen harjoitella verotuslaskelmien tekemistä. Viimeisessä kappaleessa kerrotaan johtopäätöksistä, jotka sisältävät teoriaosuudesta kerätyt olennaisimmat asiat.

2 Rakennusala Suomessa

Vuonna 2011 Suomessa toimi Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan yhteensä 322 232 yritystä. Kaikista näistä yrityksistä 99,8 prosenttia on pk-yrityksiä, eli pieniä ja keskiuuria yrityksiä. Yrityksistä kukin työllistää alle 250 henkilöä (Tilastokeskus 2011c). Alla näkyvässä taulukossa 1 on kuvattu pk-yrityksen määritelmä.

Yrityksen kokoluokka	Henkilöstö	Liikevaihto tai taseen loppusumma	
Keskiuuri	< 250	≤ 50 milj. euroa	≤ 43 milj. euroa
Pieni	< 50	≤ 10 milj. euroa	≤ 10 milj. euroa
Mikroyritys	< 10	≤ 2 milj. euroa	≤ 2 milj. euroa

Taulukko 1. Pk-yrityksen määritelmä. (Euroopan komissio 2013.)

Tilastokeskuksen 26.11.2012 tekemässä julkaisussa kerrotaan, että vuonna 2011 pk-yritykset työllistivät yhteensä 65 prosenttia kaikkien Suomen yritysten henkilöstöstä, ja niiden liikevaihto oli 51 prosenttia kaikkien Suomen yritysten liikevaihdosta. Rakennusalan yrityksiä Suomessa oli vuoden 2011 lopussa yhteensä 41 400 kappaletta, joista 550 perustettiin vuonna 2011. Rakennusala työllisti yhteensä 155 000 henkilöä, joka on 8 800 henkilöä enemmän kuin vuonna 2010. Liikevaihto rakennusalalla oli vuonna 2011 yhteensä 26,4 miljardia euroa. Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 9 prosenttia, ja euromääräisesti 2,3 miljardia. Luvut ovat kaikki tilastokeskuksen viimeisimmästä yritysrekisterin vuositilastosta. Luvut ovat vuodelta 2011,

sillä Tilastokeskus julkaisee yritysrekisterin vuositilatot aina tilastovuotta seuraavan vuoden marraskuussa, joten vuoden 2012 tilasto julkaistaan marraskuussa 2013. (Tilastokeskus 2011c.)

2.1 Suhdannetilanne

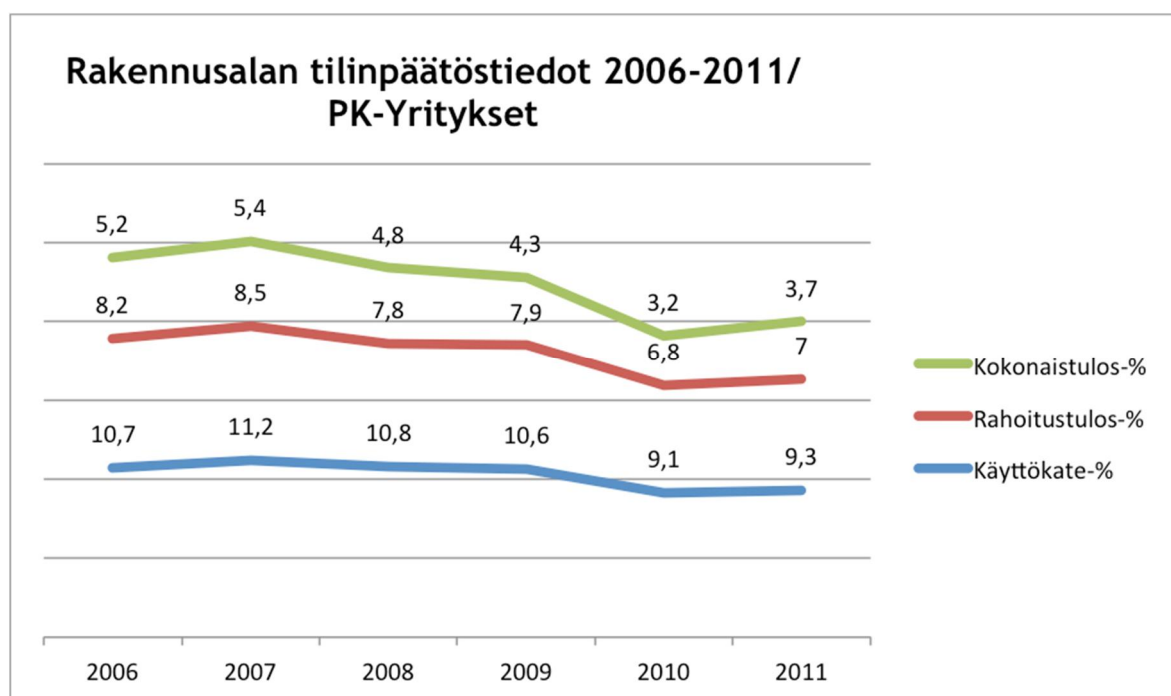
Rakennusalan yritysten suhdannetilanne on ollut heikolla tasolla jo pitkään. Elinkeinoelämän keskusliiton julkaisemissa luottamusindikaattoreissa lasketaan rakennusyritysten tilauskannan kehityksen ja henkilöstön määrän ennusteiden poikkeamista maan pitkäaikaisista keskiarvoista. Heinäkuussa 2013 julkaistussa indikaattorissa kerrotaan, kuinka rakentamisen luottamusindikaattori pysyi yhä heikolla tasolla. Tilausten määrä rakennusyrityksillä on edelleen normaalia alhaisempi, ja henkilöstön määrän kasvua koskevat odotukset ovat pienet. Rakennusalan yritysten luottamus oli Suomessa kuitenkin lähellä EU-maiden keskimääräistä arvoa kesäkuussa mitattujen vertailutietojen mukaan. (Elinkeinoelämän keskusliitto EK 2013.)

Rakennusalalla vallitsi nousukausi vuodesta 1996 vuoden 2008 syksyyn. Vuoden 2009 taloudellisella taantumalla oli vaikutuksena myös rakentamiseen. Vuonna 2010 rakennusala alkoi elpyä taantumasta matalan korkotason ja valtion elvytystoimien ansiosta (Suomen Rakennuslehti Oy 2011). Vuonna 2011 rakennusalan pk-yritysten kannattavuus parani euromääräisesti, liikevaihto kasvoi saavuttaen vuoden 2009 taantumaa edeltäneen tason. Vuonna 2010 kuitenkin liiketoiminnan tuottoihin suhteutetut tunnusluvut heikkenivät. (Tilastokeskus 2011b.)

2.2 Tilinpäätöstilasto 2006-2011

Taulukossa 2 on kuvattu rakennusalan pk-yritysten kokonaistulos-, rahoitustulos- ja käyttökateprosentit vuodesta 2006 vuoteen 2011. Kaikkien taulukossa 2 kuvattujen tunnuslukujen laskentakaavat löytyvät työn liitteistä. Kokonaistulosprosentti kuvaa yrityksen tuloksen suhdetta sen liikevaihtoon (Alhola & Lauslahti 2000, 141). Vuonna 2010 kokonaistulosprosentti oli alhaisimmillaan neljään aikaisempaan vuoteen verrattuna, eli 3,2 prosenttia. Vuonna 2011 kokonaistuottoprosentti kuitenkin nousi 3,7 prosenttiin. Rahoitustulosprosentti vuonna 2010 putosi 7,9 prosentista 6,8 prosenttiin. Rahoitustulos kertoo paljonko yritykselle jää tulorahoitusta käytettäväksi lainojen lyhennyksiin, investointien omarahoitukseen, käyttöpääoman lisäykseen ja mahdolliseen voitonjakoon. Rahoitustulos lasketaan lisäämällä yrityksen nettotulokseen siitä vähennetyt poistot ja arvonalentumiset (Alhola & Lauslahti 2000, 151). Rahoitustulosprosentti kuitenkin nousi 0,2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta vuonna 2011. Käyttökateprosentti oli 9,1 prosenttia vuonna 2010. Käyttökateella tarkoitetaan liikevaihdosta jäljelle jäävää osuutta, kun siitä vähennetään yrityksen kaikki kiinteät ja muuttuvat kustannukset (Alhola & Lauslahti 2000, 138). Käyttökateprosentin lasku selittyi rakennuskustannusten nousulla. Vuo-

den 2010 jälkeen rakennuskustannusten nousu on kuitenkin hidastunut huomattavasti, ja sen odotetaan hidastuvan edelleen (Valtiovarainministeriö 2012, 3.)

Taulukko 2. Rakennusalan pk-yritysten tilinpäätöstiedot 2006-2011. (Tilastokeskus 2011a.)

2.3 Tulevaisuus

Taloukasvun hidastumisen aikaan saamia vaikutuksia rakennusalalla ovat esimerkiksi tarvittavien työtuntien ja henkilötövuosien väheneminen. Suomessa rakennusalalta poistuu paljon henkilökuntaa suurista ikäluokista eläkkeelle, ja nuoremmat ikäluokat ovat kooltaan pienempiä. Pitkällä aikavälillä nämä muutokset hidastavat rakennusalan työttömyyden kasvua. Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan osalla yrityksistä on yhä pulaa riittävän ammattitaitoisesta henkilökunnasta.

Rakennusalalla työpaikat keskittyvät yhä enemmän pää-kaupunkiseudulle ja kasvukeskuksiin, mikä aiheuttaa työttömyyden kasvua muualla Suomessa. Rakennusalalla vallitsee määrällinen ja laadullinen osaamisvajе, koska alalla ei ole riittävästi ammattikoulutettua henkilöstöä. Vaje vaikuttaa merkittävästi rakennusalan tuottavuuteen, palvelun- ja tuotannon laatuun, sekä lopputuotteiden toimivuuteen. (Valtiovarainministeriö 2012, 8-9.)

3 Yrittäjyys

Monilla ihmisillä sanasta yrittäjyys tulee ensimmäisenä mieleen päätösvalta omista työtehtävistä ja työajoista, sekä mahdollisuus tienata enemmän rahaa kuin niin sanotuissa normaaleissa päivätöissä. Vaikka kuinka houkuttavilta nämä asiat kuulostavatkin, pelko riskien ottamisesta ja epäonnistumisesta seisovat usein yrittäjyyden ja siitä haaveilevan henkilön välillä. Rohkeus ottaa riskejä, itseensä uskominen sekä kyky liiketoiminnalliseen ajatteluun ovat tärkeimpiä ominaisuuksia menestyvälle yrittäjälle. Toimiva liikeidea, sekä sitoutuminen ja halun toteuttamiseen, toimii useimmiten tärkeimpänä kannustimena yrittäjyyteen. (Ilmoniemi, Järvensivu, Kyläkallio, Parantainen & Siikavuo 2009, 20-23.)

Ennen yrityksen perustamista tulee olla olemassa toimiva liiketoimintasuunnitelma, jossa kuvataan liiketoiminnan luonnetta, sen lähtökohtia ja tavoitteita. Liiketoimintasuunnitelma toimii käytännön strategiana liiketoiminnalle. Markkinat, kilpailutilanne, taloudelliset laskelmat ja riskien arviointi ovat tärkeitä liiketoimintasuunnitelman osia. Analysoimalla näitä osialueita mahdollisimman tarkasti ja harkitusti, on mahdollista välttyä suurilta yllätyksiltä tulevaisuudessa. Tulevaisuutta ei voi ennustaa, mutta siihen voi yrittää varautua parhaansa mukaan. (Ilmoniemi ym. 2009, 53.)

3.1 Liikeidea

Toimivan ja kannattavan yrityksen perustaminen lähtee liikkeelle liikeideasta. Liikeidea pitää sisällään perustiedot myytävästä tuotteesta tai palvelusta, kohderyhmästä ja kaikista niistä keinoista joilla liikevaihtoa saadaan aikaiseksi. Liikeidea voi olla innovaation tuotos, esimerkiksi jokin keksintö, toimintamalli tai valmistusmenetelmä. Innovaatiopohjainen liikeidea vaahtii yritykseltä usein niin paljon alkupääomaa, että tarvittava rahoitus on vain harvoissa tapauksissa mahdollista saada kasaan. Useimmiten kokemus ja ammattitaito herättävät uusia ideoita ja ajatuksia ihmisissä. Tämän vuoksi niiden pohjalta on perustettu ja perustetaan yhä suurin osa yrityksistä. (Sutinen & Viklund 2005, 61.)

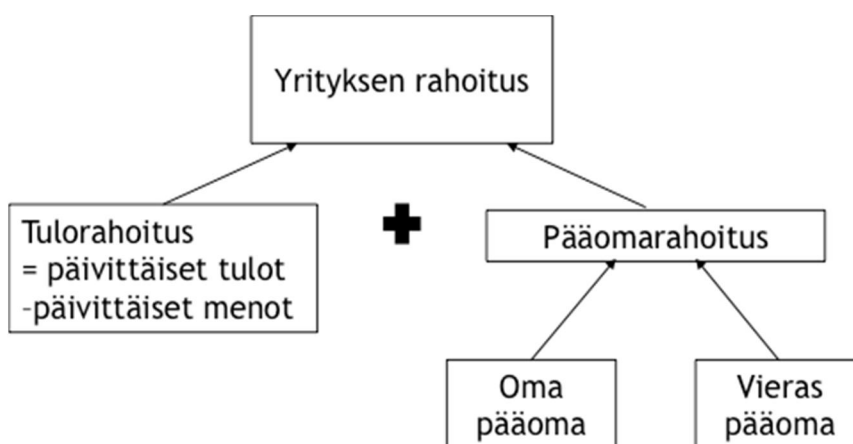
Yritysidea saattaa perustua myös markkina-aukkoon. Markkina-aukko voi aiheutua esimerkiksi markkinoilta poistuvan tarjonnan aikaansaannoksena. Yksi esimerkki poistuvan tarjonnan muodoista on konkurssi. Osa konkurseista saattaa kysynnän puutteen sijaan johtua esimerkiksi luottotappiosta, liian suurista investoinneista, tai yrittäjien eläkkeelle siirtymisen aiheuttamasta johtajapulasta. Mikäli konkurssiin ajaututaan jonkin edellä mainitun syyn vuoksi, jää markkinoille aukkoja, joiden täyttämistä saattaa aiheutua suurtakin kilpailua. (Sutinen & Viklund 2005, 61-62.)

3.2 Rahoitus

Yritystä perustettaessa rahoituksen tarve riippuu paljon liikeideasta ja toimialasta. Palveluita myyvään yritykseen tarvitaan paljon vähemmän alkupääomaa kuin esimerkiksi tavaroita valmistavaan yritykseen tai ravintolaan. Yrityksen rahoitustarve on kartoitettava huolellisesti ennen yrityksen perustamista sillä osa rahoitusmuodoista edellyttää, että yritystoimintaa ei olla vielä aloitettu. Rahoitusta suunniteltaessa tulee selvittää paljonko rahaa tarvitaan, mistä sitä on saatavilla, ja minkälaisen rakenteen yritys rahoitukselleen haluaa. Hankintojen lisäksi rahoituksen tulisi riittää yrityksen pyörittämiseen ja yrittäjän elämiseen ainakin 6-12 kuukaudeksi. Pienimuotoista rakennusalan yritystoimintaa, kuten putkiasentajan toiminimeä, perustettaessa rahoituksen tulee riittää myös esimerkiksi tarvittaviin työkaluihin ja kulkuvälineisiin. (Suomen yrittäjät 2013d.)

Yrittäjä voi sijoittaa yritykseen omaa rahaa tai muuta hänen omistuksessaan olevaa omaisuutta. Jos yrittäjä sijoittaa yritykseen esimerkiksi omia säästöjä, työkaluja tai muuta omaisuutta joka tuo yritykselle taloudellista arvoa, kutsutaan tätä omarahoitukseksi. Yrittäjä voi tarvittaensa hakea lainaa joko itselleen tai suoraan yritykselle. Pankit usein vaativat noin 20 prosentin omarahoitus-osuutta ennen kuin harkitsevat lainan myöntämistä yritykselle. Pankkilainaa varten tarvitaan vakuuksia, jolloin yrittäjä itse usein joutuu laittamaan omaa omaisuuttaan yritystoiminnan vakuudeksi. (Ilmoniemi ym. 2009, 59-60.)

Kuviossa 1 on kuvattu yrityksen rahoituksen muodostumista. Kannattava yritys tuottaa tuloa, jolloin sen päivittäiset tulot ovat suuremmat kuin menot. Yrityksen kokonaisrahoitus kuitenkin muodostuu tulorahoituksen lisäksi myös pääomarahoituksesta. Pääomarahoitusta on yrittäjän itse yritykseen sijoittama oma pääoma, sekä vieras pääoma kuten esimerkiksi pankkilaina. (Sutinen & Viklund 2005, 97.)

Kuvio 1. Yrityksen rahoitusmuodot. (Sutinen & Viklund 2005, 97.)

Pankkilainojen lisäksi yrityksen on mahdollista hakea rahoitusta erikoisrahoitusyhtiö Finnveralta. Se tarjoaa esimerkiksi naisyrittäjille erityistä naisyrittäjälainaa. Lainanmyöntäjät peivävät lainoista korkoa sekä lainan toimitusmaksua. Takaisinmaksuehdot ovat erilaisia jokaisella rahoittajalla. Pankit vaativat usein yrittäjältä lainalle reaali- vakuuksia, kuten asunnon tai muun omaisuuden panttaamista. Lainatarjouksia kannattaa pyytää monista eri pankeista, jotta varmasti hyväksyy parhaimman mahdollisen tarjouksen. Perheenjäseniltä, ystäviltä tai muilta ulkopuolisilta rahoittajilta saattaa olla myös mahdollista saada lainamuotoista pääomaa, joka maksetaan heille korkoineen takaisin. (Yrityssuomi 2013b, 23.)

Oman pääoman ja lainojen lisäksi yrittäjän on mahdollista saada tukea ja avustuksia esimerkiksi ELY-keskukselta (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). Yritystuki ja -avustus edellyttävät sen, että yritystoiminta on taloudellisesti kannattavaa. ELY-keskus voi myöntää tukea yritykselle hankkeisiin ja niiden suunnittelua varten, riippuen yrityksen toimialasta. Näitä tukia ja avustuksia ei tarvitse maksaa takaisin, mutta avustuspäätöstä tulee hakea ennen uuden investoinnin aloittamista. Myös Tekes myöntää yrityksille tukea niiden innovatiivisiin kehityshankkeisiin. (Yrityssuomi 2013b, 24.)

Yrityksellä on mahdollisuus saada lisää pääomaa ulkopuolisilta pääomasijoittajilta. He sijoittavat rahojaan yritykseen ja saavat vastineeksi jonkin tietyn osuuden yrityksestä. Heidän tavoitteenaan on myydä toiminta eteenpäin voitolla 3-5 vuoden kuluessa. Pääomasijoittajat on mahdollista saada sijoittamaan yritykseen, mikäli he uskovat yrityksen toiminnan kasvuun ja menestykseen. Pääomasijoittajan mukaantulo yritykseen heti sen alkumetreillä vähentää usein yrittäjän päätösvaltaa, mutta sijoittaja tuo usein mukanaan uusia suhteita ja osaamista. (Ilmoniemi ym. 2009, 60.)

Yritystä perustava henkilö voi anoa työ- ja elinkeinotoimistosta starttirahaa ennen yrityksen toiminnan aloittamista. Starttirahan tarkoituksena on toimia yrittäjän henkilökohtaisena toimeentuloturvana yritystoiminnan aloittamisen aikana. Starttiraha myönnetään jos liiketoiminta on mahdollista saada kannattamaan, ja jos yrittäjällä on aikaisempaa kokemusta yrittäjyydestä, tai hän on käynyt yrittäjäkoulutuksen. Starttirahaa voidaan maksaa enintään 18 kuukauden ajalta. Yleensä rahaa maksetaan kuuden kuukauden ajan, jonka jälkeen sitä myönnetään tapauskohtaisesti työ- ja elinkeinotoimiston harkinnan mukaan. Starttiraha muodostuu perustuesta ja lisäosasta. Perustuen suuruus vuonna 2013 on 32,46 euroa päivässä. Lisäosa määräytyy tapauskohtaisesti, mutta sen määrä on enimmillään 60 prosenttia perustuen määrästä. Starttiraha on yrittäjälle veronalaista tuloa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013; Yrityssuomi 2013b, 25.)

3.3 Vakuutukset

Yrittäjällä on mahdollisuus ottaa toiminnalleen monenlaisia vakuutuksia toimialasta riippuen. Ainoa pakollinen vakuutus jokaiselle yrittäjälle on YEL-vakuutus, eli yrittäjän eläkevakuutus, joka haetaan eläkevakuutusyhtiöstä. YEL-maksun suuruus määräytyy yrittäjän työtulon mukaan. Vuonna 2013 maksua ei tarvitse suorittaa jos yrittäjän tulot ovat alle 7303,99 euroa (Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma 2013). Vuonna 2013 YEL-vakuutusmaksu on 22,5 prosenttia työtulosta alle 53-vuotiailla yrittäjillä, ja sitä vanhemmilla 23,85 prosenttia. Suoritettujen YEL-maksujen perusteella yrittäjälle maksetaan vanhuuseläkettä, sairauspäivärahaa, kuntoutusrahaa, sekä äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa. Yrittäjän eläkevakuutuksen piiriin kuuluvat 18-67-vuotiaat Suomessa toimivat yrittäjät. Jotta yrittäjä on velvollinen YEL-vakuutuksen ottamiseen, tulee yritystoiminnan kestää yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta. Uusi yrittäjä saa 22 prosentin vähennyksen maksuista toiminnan ensimmäisen 48 kuukauden aikana. (Yrityssuomi 2013b, 42.)

Yhtiön omistaessa ajoneuvoja, tulee niille hankkia lakisääteiset liikennevakuutukset, jotka korvaavat ulkopuolisille aiheutettuja esine- ja henkilövahinkoja. Ajoneuvoille on mahdollista ottaa myös vapaaehtoisia vakuutuksia, jotka korvaavat omalle ajoneuvolle tapahtuneita vahinkoja. Keskeytysvakuutus on myös yritykselle vapaaehtoinen, se korvaa liiketoiminnasta aiheutuvia menetyksiä mikäli yritystoiminta keskeytyy. Normaali keskeytysvakuutus korvaa esimerkiksi siinä tilanteessa, jossa yritystoiminta keskeytyy toimipaikan tai oman omaisuuden vahingoittumisen vuoksi. Omaisuusvakuutuksia on monenlaisia, joten vakuutuksen kattavuus tulee selvittää huolella, jotta se vastaisi yrityksen tarpeita parhaiten. Omaisuusvakuutus korvaa tilanteissa joissa esineitä rikkoutuu, esimerkiksi tulipalon tai vesivahingon sattuessa. (Suomen yrittäjät 2013e.)

Yritykselle on mahdollista ottaa toiminnan vakuutuksia kuten oikeusturvavakuutus ja vastuuvakuutus. Oikeusturvavakuutus korvaa asianajo- ja oikeudenkäyntikuluja, kun asia liittyy vakuutettuun toimintaan. Vastuuvakuutuksia ovat toiminnan vastuuvakuutukset ja tuotevastuuvakuutus. Niistä on hyötyä yritykselle siinä tilanteessa, jos yhtiön toiminnasta tai tuotteista aiheutuu vahinkoa ulkopuoliselle. Esimerkiksi putkiasentajana työskentelevän henkilön työnantajayritys on vastuussa työntekijänsä huolimattomuuden aiheuttamista vahingoista. (Fennia-ryhmä 2013a; Fennia-ryhmä 2013b.)

Vakuutuksien lisäksi myös elinkeinoluvista tulisi ottaa selvää ennen yritystoiminnan aloittamista. Monella toimialalla on pakollisia elinkeinolupia, joita tulee hakea ennen työn aloittamista. Rakennusalan töissä rakennuslupa on pakollinen lähes kaikkia alan töitä tehtäessä. Joihinkin pienimuotoisiin rakennushankkeisiin riittää toimenpideluvan hakeminen tai ilmoitus kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Elinkeinolupien lisäksi esimerkiksi LVI- ja sähköasen-

tajien työssä vaaditaan erityistä ammattipätevyyttä. Kaikilla muillakin aloilla, joissa hitsataan tai hiotaan esineitä, tulee työntekijöillä olla voimassaoleva tulityökortti, joka oikeuttaa heidät tulitöiden tekemiseen. Rakennuslupa koskee vain yhtä hakemuksessa määriteltyä hanketta kerrallaan. Kunta perii maksun jokaisesta myöntämästään rakennus- tai melu- ja tärinäilmoituksesta. (Yrityssuomi 2013a.)

3.4 Yrittäjyyden monet muodot

Yrittäjäksi voi ryhtyä monella eri tavalla. Aina se ei vaadi uuden yrityksen perustamista täysin uudella liikeidealla. Yrityskauppa, sukupolvenvaihdos, sivutoiminen yrittäjyys ja franchising ovat myös vaihtoehtoisia yrittäjyyden muotoja. Yrityskaupassa ostetaan toimiva yritys tai osia siitä. (Ilmoniemi ym. 2009, 59.) Ennen yrityksen ostoa tulee olla kuitenkin hyvin perillä myyjäosapuolen todellisista motiiveista, sillä todella harvoin yrittäjät myyvät menestyviä yrityksiään ilman painavaa syytä (Sutinen & Viklund 2005, 62).

Sukupolvenvaihdoksen luonne on hyvin samankaltainen kuin yrityskaupan, mutta sen verorasitus on pienempi. Sukupolvenvaihdoksella yritys luovutetaan jatkajalle usein lahjoituksena, perintönä tai testamenttina. Tämä on yleinen käytäntö esimerkiksi lähisukulaisten keskuudessa (Ilmoniemi ym. 2009, 59). Yksi mahdollisuus yritystoiminnan aloittamiselle on sivutoiminen yrittäjyys, joka tapahtuu joko pääasiallisen työn tai opiskelun ohella. Sivutoimen avulla omat tulot eivät ole pelkästään riippuvaisia yrityksen menestyksestä, joten yrittäjän oman taloudellisen riskin määrä on tästä syystä pienempi. Sivutoimisena yrittäjänä voi aloittaa yritystoiminnan rauhassa kokeilemalla kuinka liiketoiminta kehittyy, ja onko yrittäjän mahdollista siirtyä työskentelemään yritykseen päätoimisesti. Tämä vaihtoehto on hyvä heille, jotka eivät esimerkiksi ole täysin varmoja liikeideansa toimivuudesta, ja pelkäävät siksi riskin ottamista. (Yrityssuomi 2013b, 8.)

Franchising-yritys toimii valmiin toimintamallin mukaan. Franchisor luovuttaa korvausta vastaan franchising-oikeudet, eli luvan käyttää valmista tavaramerkkiä, osaamista ja muita oikeuksiaan franchising-yrittäjilleen. Franchisorin saama korvaus saattaa olla esimerkiksi liikevaihtoon perustuva vuosittainen maksu. Franchising-periaatteen etuina itse yrittäjälle on muun muassa riskien pieneneminen, luotettavuuden paraneminen, sekä toiminnan nopeampi käynnistyminen. Haittapuolia franchisingissa ovat muun muassa ulkopuolinen kontrolli ja ylimääräiset kustannukset. (Sutinen & Viklund 2005, 63-64.)

4 Yhtiömuodon valinta

Yhtiömuodon valintaan ei ole olemassa yksiselitteistä ratkaisua, sillä siihen vaikuttavat monet eri tekijät tilanteesta riippuen (Sutinen & Viklund 2005, 78). Yhtiömuodon valintaan vaikuttavat muun muassa seuraavat tekijät: perustajien lukumäärä, vastuu yrityksen veloista ja velvoitteista, yrityksen ja omistajien verotus, toiminnan joustavuus ja laajuus, pääoman tarve, sekä voitonjako ja tappion kattaminen (Holopainen 2012, 21-22). Valintaa tehtäessä on mahdollista saada apua asiantuntijoilta esimerkiksi Työ- ja elinkeinotoimistosta ja Uusyrityskeskuksesta (Ilmoniemä ym. 2009, 65).

Perustajajäsenten lukumäärällä on suuri merkitys yhtiömuodon valintaa tehtäessä. Esimerkiksi jos perustajia on vain yksi, eikä ole mahdollisuutta käyttää esimerkiksi puolisoa äänettömänä yhtiömiehenä, ainoa vaihtoehto on perustaa toiminimi tai osakeyhtiö. Jos perustajajäseniä on kaksi tai enemmän on mahdollista perustaa esimerkiksi avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö tai osakeyhtiö. Osakeyhtiön perustamista usein suositellaan jos perustajajäseniä on useampia kuin neljä. (Sutinen & Viklund 2004, 82.)

Yrityksen pääoman tarve määräytyy sen toiminnan luonteen ja laajuuden perusteella. Usein suuria pääomia tarvitsevilla toimialoilla perustetaan osakeyhtiöitä, koska silloin yrittäjä on vastuussa velvoitteista pääasiassa vain omaan sijoittamaansa pääomapanokseen saakka. Vastuun jakautuminen yritystoiminnasta syntyneitä velvoitteita kohtaan vaihtelee paljon eri yhtiömuotojen välillä. Monissa tapauksissa henkilöyhtiöt saattavat jäädä perustamatta sen vuoksi, että perustajajäsenet eivät halua vastata yritystoiminnasta henkilökohtaisella omaisuudellaan. Osakeyhtiössä osakkaan vastuu rajoittuu hänen yhtiöön sijoittamaansa pääomaan. Usein kuitenkin yrittäjä joutuu, yhtiömuodosta riippumatta, toiminnan alkuvaiheessa lainaa varten kiinnittämään omaa omaisuuttaan tai antamaan henkilökohtaisen takauksen yrityksen luottojen vakuudeksi. Osakeyhtiön ostolaskut, vuokrat ja muut toiminnasta aiheutuneet velvoitteet eivät kuitenkaan jää osakkaan vastuulle konkurssitilanteessa. (Sutinen & Viklund 2004, 83.)

Yksityisellä elinkeinoharjoittajalla toiminnan luonne on kaikkein joustavinta, sillä yrittäjä itse on vastuussa kaikista päätöksistä. Henkilöyhtiöissä vastuunalaiset yhtiömiehet tekevät kaikki yhtiön päätökset, elleivät he palkkaa toimitusjohtajaa hoitamaan yrityksen juoksevia menoja. Osakeyhtiö on kaikista yhtiömuodoista hallinnollisin. Osakeyhtiölain pohjalta yhtiön päätöksistä vastaa yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Kaikki yrityksen hallinnon toimenpiteet ovat samanlaisia yrityksen koosta riippumatta. (Sutinen & Viklund 2004, 83.)

Voitonjako tapahtuu eri yhtiömuodoissa eri tavalla. Yksityinen elinkeinoharjoittaja saa yrityksen tuloksen käyttöönsä lyhentämättömänä ja vastaa henkilökohtaisesti myös yrityksen tappioista. Henkilöyhtiössä yhtiömiehet sopivat keskenään voiton ja tappion jakamisen perus-

teista ja yrityksen tulos verotetaan yhtiömiehien henkilökohtaisena tulona. Osakeyhtiön voitoista ja tappioista osakeyhtiö vastaa itse, sillä se on erillinen verovelvollinen. Osakkaille maksetaan osinkoa ja heille voidaan maksaa myös kohtuullinen määrä palkkaa. (Sutinen & Viklund 2004, 84.)

4.1 Yksityinen elinkeinoharjoittaja

Yksinkertaisimpana polkuna yrittäjäksi pidetään toiminimen perustamista, eli yksityiseksi elinkeinoharjoittajaksi ryhtymistä. Elinkeinoharjoittajia ovat ammatin- ja liikkeenharjoittajat. Ammatinharjoittajat toimivat yksin, kun taas liikkeenharjoittajilla on kiinteä toimipaikka ja usein myös palkattuja työntekijöitä. Toiminimen perustamista pidetään yksinkertaisimpana yritysmuotona, koska siinä yrittäjä yksin tekee päätökset ja edustaa yritystä. Tämä mahdollistaa päätöksenteon nopeuden ja joustavuuden. (Raatikainen 2012, 69.)

Yksityinen elinkeinoharjoittaja ei voi nostaa palkkaa yrityksestään, mutta voi vapaasti nostaa yrityksen varoja yksityiskäyttöön voittoennakkona. Yrityksen kirjanpidon avulla pidetään yrityksen varallisuus ja yrittäjän yksityinen varallisuus erillään toisistaan. Yhtenä toiminimen varjopuolena nähdään usein se, että yrittäjä on itse kaikella omaisuudellaan vastuussa yrityksen veloista ja sitoumuksista. Toiminimen perustettuaan yrittäjä ja yritys ovat sama asia, joten esimerkiksi jos yritys haastetaan oikeuteen jonkin virheen vuoksi, yrittäjä vastaa toiminnastaan viimekädessä omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. (Puustinen 2004, 99.)

Toiminimeä perustettaessa ainoa kustannus aiheutuu Patentti- ja rekisterihallitukselle maksettavasta käsittelymaksusta, jonka suuruus vuonna 2013 on 105 euroa. Rekisteröinti on suoritettava jos yksityinen elinkeinoharjoittaja harjoittaa luvanvaraista elinkeinotoimintaa, toimii erillisessä liiketilassa tai jos hänellä on muita työntekijöitä kuin puoliso ja muu perhe. Käsittelymaksun lisäksi elinkeinoharjoittajaksi haluavan tulee täyttää kaupparekisteriin perustamisilmoitus. Sitä varten tulee olla selvillä haluttu nimi yritykselle, tarkoin määritelty ja muotoiltu toimiala, sekä mahdolliset elinkeinoluvat. (Patentti- ja rekisterihallitus 2013.)

4.2 Henkilöyhtiöt

Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat henkilöyhtiöitä. Molemmat on mahdollista perustaa vähintään kahden yhtiömiehen kesken. Avoin yhtiö perustetaan kahden luonnollisen henkilön tai oikeushenkilöiden, kuten kahden yksityisen elinkeinoharjoittajan kesken. Avoimessa yhtiössä molemmat yhtiömiehet ovat vastuunalaisia. Kommandiittiyhtiössä on vastuunalaisia ja äänettömiä yhtiömiehiä. Äänetön yhtiömies toimii lähinnä ulkopuolisen rahoittajan roolissa. (Ilmoniemi ym. 2009, 66, 76.)

Henkilöyhtiöt syntyvät yhtiösopimuksella, jossa määritellään muun muassa yhtiömiesten keskinäisiä oikeuksia ja velvollisuuksia. Avoimessa yhtiössä yhtiömiehet ovat vastuussa yhtiön velvoitteista niiden täyteen määrään asti aivan kuin omasta henkilökohtaisesta velastaan. (Ilmoniemi ym. 2009, 66-67.) Kommandiittiyhtiössä vastuunalaisen yhtiömiehen asema on samanlainen kuin avoimen yhtiön yhtiömiehellä. Vastuunalainen yhtiömies voi sijoittaa yhtiöpanoksensa rahana, työpanoksena tai tavarana. Kommandiittiyhtiössä äänetön yhtiömies sijoittaa yhtiöön omaisuuspanoksen, jolle hän saa tuottoa. Kyseisen omaisuuspanoksen tulee kuitenkin olla mitattavissa rahamääräisenä. (Ilmoniemi ym. 2009, 76.) Äänettömän yhtiömiehen vastuu yhtiön velvoitteista rajoittuu hänen sijoittamansa omaisuuspanoksen määrään saakka (Ukkola & Vilppula 2004, 18-19). Molemmissa henkilöyhtiöissä vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa myös muiden yhtiömielien yksin tekemistä sitoumuksista. Tämä on yksi syy siihen miksi henkilöyhtiötä perustettaessa on tärkeää tuntea omat yhtiökumppaninsa hyvin. Heidän ammattitaitoonsa ja arviointikykyihin tulee pystyä luottamaan. (Ilmoniemi ym. 2009, 66-69.)

Molemmat henkilöyhtiöt syntyvät yhtiösopimuksen solmimisella. Sopimuksissa on eroavaisuuksia liittyen kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen oikeuksiin ja velvoitteisiin. Molemmat henkilöyhtiöt tulee ilmoittaa kaupparekisteriin ennen toiminnan aloittamista. Yhtiöiden oma pääoma koostuu kunkin yhtiömiehen siihen sijoittamasta panoksesta. Vastuunalaisilla yhtiömiehillä nämä panokset voivat olla rahaa, tavaraa, tai työpanosta. Yhtiömiehen nostaesä yhtiöstä rahaa itselleen voidaan se käsitellä kirjanpidossa yksityisottona, oman pääoman palautuksena, osakslainana tai voitonjakona. Tavallisimmin vastuunalaiset yhtiömiehet nostavat yhtiöstä palkkaa, ja saavat osan yhtiön tuloksesta voitonjakona. (Suomen yrittäjät 2013a; Suomen yrittäjät 2013b.)

4.3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiöitä on olemassa julkisia ja yksityisiä. Keskisuuret ja suuryritykset suosivat osakeyhtiötä yhtiömuotona, mutta se sopii myös pienimuotoiseen yritystoimintaan. Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen tai oikeushenkilö. Osakeyhtiön suurin eroavaisuus henkilöyhtiöihin verrattuna on se, että yhtiön osakkaat ovat vastuussa yhtiön veloista ja velvoitteista vain sijoittamansa pääoman verran. Perustajajäsenet sijoittavat yhtiöön rahaa tai muuta omaisuutta, jota vastaan heillä on oikeus merkitä yhtiön osakkeita. Yksityisen osakeyhtiön perustamista varten yhtiöön on sijoitettava vähintään 2 500 euroa. Julkisen osakeyhtiön perustamiseksi tarvitaan 80 000 euron osakepääoma. (Ilmoniemi ym. 2009, 80.)

Osakeyhtiö syntyy juridisesti heti kun se on rekisteröity kaupparekisteriin. Sitä ennen yhtiölle tulee kuitenkin laatia perustamissopimus ja yhtiöjärjestys, merkitä osakkeet, avata pankkitili ja maksaa osakkeet. Yhtiöjärjestyksessä tulee kertoa yhtiön nimi, kotipaikkakunta ja toimiala. Toimialan muotoilu on mahdollista tarkistaa lupaviranomaiselta, mikäli toimiala vaatii

elinkeinoluvan. Yhtiöjärjestyksen tulee sisältyä perustamissopimukseen. (Holopainen 2012, 42-44.)

Perustamissopimus on asiakirja, joka osakkeenomistajien tulee allekirjoittaa. Allekirjoituksellaan he merkitsevät osakkeiden määrän. Yrittäjä merkitsee itse kaikki osakkeet, mikäli muita osakkeenomistajia ei ole. Perustamissopimuksesta tulee selvitä päivämäärä, yhtiön osakkeenomistajat ja heidän kunkin merkitsemät osakkeet, osakkeista yhtiölle maksettava merkintähinta, osakkeiden maksuaika, yhtiön hallituksen jäsenet ja yhtiön tilikausi. Perustamissopimuksessa ilmoitetaan myös mahdollinen toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat. (Ilmoniemi ym. 2009, 81-83.)

Osakeyhtiö tulee rekisteröidä kaupparekisteriin viimeistään kolme kuukautta perustamissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Vain osakkeet, jotka ovat maksettu yhtiön tilille, voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi. Mikäli rekisteröintiä ei tehdä kolmen kuukauden sisällä, yhtiön perustaminen raukeaa. Kaupparekisterimerkinnällä osakeyhtiö syntyy, ja on vasta sen jälkeen erillinen oikeushenkilö. Rekisteri-ilmoitukseen tulee liittää hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuus siitä, että yhtiön perustamistoimissa on noudatettu Osakeyhtiölakia. (Ilmoniemi ym. 2009, 82.)

Osakeyhtiön toimielimet ovat arvojärjestyksessä yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Ylempi toimielin voi osakeyhtiölain mukaan ottaa alemman toimielimen tehtäviä hoidettavakseen. Yhtiökokouksella on ylin päätösvalta osakeyhtiössä. Sen muodostaa yhtiön osakkeenomistajat. Yhtiökokous tulee pitää viimeistään kuuden kuukauden kuluttua yhtiön tilikauden päättymisestä. Kokouksessa käsiteltävät asiat ratkaistaan enemmistöpäätöksellä. Määräenemmistöpäätöksen osakeyhtiölaki vaatii esimerkiksi silloin, kun kyseessä on yhtiöjärjestyksen muuttaminen. Yhtiömiehet voivat tehdä yksimielisiä päätöksiä ilman yhtiökokousta, mutta päätökset on kirjattava, päivättävä, numeroitava ja allekirjoitettava. (Suomen yrittäjät 2013c.)

Yhtiökokous valitsee jäsenet yhtiön hallitukseen. Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä, eli sillä on niin sanottu yleistoimivalta. Yritykselle voidaan valita toimitusjohtaja, joka huolehtii yrityksen juoksevasta hallinnosta. Pienemmissä osakeyhtiöissä ei ole erikseen valittu toimitusjohtajaa, joten hallitus huolehtii myös juoksevasta hallinnosta. Hallituksessa tulee olla varsinaisia jäseniä yhdestä viiteen, jos yhtiöjärjestyksessä ei toisin määrätä. Mikäli hallituksessa on varsinaisia jäseniä vähemmän kuin kolme, on hallitukseen valittava ainakin yksi varajäsen. Hallituksen päätöksenteossa osakkeiden omistumäärällä ei ole merkitystä. Päätökset tehdään enemmistön mielipiteen mukaan, jos yhtiöjärjestyksessä ei määrätä toisin. Hallituksen puheenjohtaja ratkaisee äänestyksen tuloksen, jos äännet menevät tasan. (Holopainen 2012, 29-30; Suomen yrittäjät 2013c.)

Yksityinen osakeyhtiö on mahdollista muuttaa julkiseksi osakeyhtiöksi ja sama on mahdollista tehdä toisinpäin. Yksityisen osakeyhtiö muuttuu julkiseksi yhtiöjärjestystä muuttamalla, ja muutoksen rekisteröinnillä kaupparekisteriin. Ennen muutosta tulee huolehtia että yksityinen osakeyhtiö täyttää kaikki julkiselle osakeyhtiölle laissa säädetyt vaatimukset. Julkinen osakeyhtiö muutetaan yksityiseksi samoilla edellä mainituilla menetelmillä. Yksityinen osakeyhtiö voidaan muuttaa osuuskunnaksi, jolloin osakkeenomistajista tulee osuuskunnan jäseniä. (Ilmoniemi ym. 2009, 123-124)

4.4 Osuuskunta

Osuuskunta on yhtiömuoto, jonka tarkoituksena ei ole hankkia voittoa jäsenilleen. Tämä on yksi syy siihen, minkä vuoksi tämän luvun jälkeen osuuskuntaa ei enempää käsitellä tässä opinnäytetyössä. Osuuskunta harjoittaa taloudellista toimintaa, jolla se tukee jäsenten taloudenpitoa tai elinkeinoa. Jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan, tai sen mahdollisten tytäryhtiöiden tarjoamia palveluita. Osuuskunnan voi perustaa yhdessä vähintään kolmen luonnollisen henkilön, yhteisön, säätiön tai muun oikeushenkilön kanssa. Perustajien enimmäismäärää tai osuuskuntaan sijoitettavaa pääomaa ei ole ennalta määrätty. Perustettaessa osuuskuntaa, perustaja sijoittaa siihen pääomaa rahana tai apporttiomaisuutena, jota vastaan hän lunastaa oman osuutensa osuuskunnasta. Osuuspääoma koostuu jäsenten samansuuruisista osuusmaksuista. (Ilmoniemi ym. 2009, 138.)

Osuuskunnan perustamisesta laaditaan perustamiskirja, joka sisältää omistajien osuudet ja osuuskunnan säännöt. Perustamiskirjan allekirjoittamisen jälkeen on aikaa kuusi kuukautta rekisteröidä osuuskunta kaupparekisteriin. Jos rekisteröintiä ei suoriteta puolen vuoden sisällä, osuuskunta purkaantuu. Kaupparekisterimerkinnän saatuaan osuuskunta on erillinen oikeushenkilö, joten jäsenet eivät ole henkilökohtaisella omaisuudellaan vastuussa osuuskunnan sitoumuksista ja veloista. (Ilmoniemi ym 2009, 139-140.)

Osuuskunnan varat kuuluvat osuuskunnalle. Sen jäsenille voidaan kuitenkin maksaa palkkaa, korkoa, tavaroiden ja palveluiden käyttökorvausta, sekä ylijäämän palautusta. Korkoa maksetaan joko osuuspääomasta, sijoitusosuudesta tai lisäosuuspääomasta. Korot ovat jäsenille 1 500 euroon saakka verovapaata tuloa. Koron tulee kuitenkin olla kohtuullinen, joten koron nimellä ei voida maksaa jäsenelle korvausta osuuskunnalle tehdystä työstä. Jäsenille maksettusta palkasta peritään ennakonpidätys ja muut palkanmaksuun liittyvät velvoitteet. (Verohallinto 2006.)

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että sen ylijäämää jaetaan osuuskunnan jäsenille. Ylijäämä voidaan maksaa jäsenille joko ylijäämänpalautuksena tai osuuspääoman korkona. Verolainsäädännön mukaan edellä mainittuja vaihtoehtoja verotetaan eri tavoin. Ylijäämää

kohdellaan jäsenen verotuksessa ostojen ja myyntien oikaisueränä. Ylijäämä otetaan verotuksessa huomioon sen tulolähteen tulona, johon hankinta liittyy. Elinkeinotoimintaan ja muuhun tulon hankkimistoimintaan liittyvien hankintojen osalta ylijäämänpalautus on jäsenelle veronalaista tuloa. Verovapaata ylijäämän palautus on esimerkiksi ostohyvityksenä tai bonukse-
na, jos on kyseessä esimerkiksi osuuskauppa eli kulutusosuuskunta. (Verohallinto 2006.)

4.5 Yhtiömuodon muuttaminen

Yhtiömuodon muuttamiselle saattaa syntyä perusteita liiketoiminnan käynnistyttyä. Rakennusalalla yrittäjälle saattaa olla enemmän kysyntää, kuin mihin oltiin yritystä perustettaessa varauduttu. Tästä syystä yrittäjän tulisi palkata työntekijöitä mikäli hän haluaa vastata kysyntään. Yksityinen elinkeinoharjoittaja ei kuitenkaan halua olla henkilökohtaisella omaisuudellaan viimekädessä vastuussa työntekijöidensä mahdollisista virheistä. Siksi hän päättää muuttaa yhtiömuodon osakeyhtiöksi. Yksityinen elinkeinoharjoittaja voi halutessaan muuttaa yrityksensä muodon toiminimestä avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai osakeyhtiöksi. Yhtiömuodon muutoksesta ei aiheudu veroseuraamuksia, jos muutosta tehdessä noudatetaan verolakien säädöksiä ja jos yhtiön omistussuhteet eivät muutu olennaisesti. Yritystä tulee siis pystyä pitämään yhä samana yrityksenä yhtiömuodon muutoksesta huolimatta. Toimintavaraus on elinkeinoverolain sallima keino yksityisen elinkeinonharjoittajan ja henkilöyhtiöiden tuloksen järjestelyyn. Jos yhtiöllä on käytössään toimintavaroja ja yhtiömuoto on muuttamassa osakeyhtiöksi, purkautuvat varaukset sen verovuoden tuotoksi, jolloin yhtiö muutetaan osakeyhtiöksi. Yhtiömuodon muuttamisesta varsinkin osakeyhtiöksi olisi hyvä olla tietoinen jo muutama vuosi aikaisemmin, jotta toimintavarausta voitaisiin purkaa pikkuhiljaa mahdollisimman veroedullisesti. (Tomperi 2009, 119; Verohallinto 2010a.)

Henkilöyhtiö on mahdollista muuttaa joko osakeyhtiöksi tai liikkeen- tai ammatinharjoittajaksi. Muutoksesta ei aiheudu veroseuraamuksia, jos verolakien säädöksiä noudatetaan muutosta tehdessä. Henkilöyhtiöiden yhtiömuotoa muutettaessa pätee samat säännöt kuin toiminimeä muutettaessa. Mahdollinen toimintavaraus purkautuu myös silloin, jos henkilöyhtiö muutetaan osakeyhtiöksi. (Tomperi 2009, 119.)

Yksityinen osakeyhtiö jossa on vähintään kaksi osakkeenomistajaa, on mahdollista muuttaa henkilöyhtiöksi, jolloin osakkeenomistajista tulee avoimen- tai kommandiittiyhtiön yhtiömiehiä. Jos yksityisellä osakeyhtiöllä on vain yksi osakkeenomistaja, on mahdollista jatkaa yrityksen toimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen, joten sitä ei voida muuttaa muuksi yhtiömuodoksi ilman veroseuraamuksia. Osakeyhtiö purkautuu verotuksessa, kun yhtiömuotoa muutetaan. Kun osakeyhtiö puretaan, sen omaisuuserät arvostetaan niiden käypiin arvoihin, joista vähennetään niiden verotuksessa poistamattomat hankintamenot. Lisäksi yhtiön velat vähennetään. Omaisuuserien arvomuutokset

realisoituvat verotuksessa kun yhtiötä puretaan. Usein yhtiön omaisuuserien kirjanpitoarvot ovat alhaisemmat kuin niiden käyvät arvot, jonka vuoksi yhtiölle aiheutuu veroseuraamuksia yhtiön purkautuessa. Laskelmassa huomioidaan kaikki yhtiön omaisuuserät, jonka jälkeen selvää jääkö yhtiölle verotettavaa tuloa vai tappiota. (Verohallinto 2010b.)

Yhtiön tulevaisuutta tulisi ajatella jo yrityksen perustamisvaiheessa. Onko yrityksellä tarkoitus pyrkiä kasvuun, vai pysyä esimerkiksi pienimuotoisena yhden henkilön yrityksenä. Yrityksen tavoitteista tulisi siis olla jonkinlainen kuva jo yrityksen perustamisvaiheessa. Yhtiömuotoa on mahdollista muuttaa, mutta muutosta ei välttämättä ole mahdollista tehdä ilman seuraamuksia. Esimerkiksi jos osakeyhtiö joudutaan purkamaan verotuksessa, sen omaisuuserien arvostuksesta aiheutuu usein veroseuraamuksia. Jos yhtiömuotoa muutetaan yksityisestä elinkeinoharjoittajasta joksikin muuksi tai toisinpäin, muuttuu yhtiön Y-tunnus muutosta tehtäessä (Verohallinto 2010b). Y-tunnuksen perusteella yritystietoja on mahdollista etsiä esimerkiksi Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä, josta selviää muun muassa yrityksen perustamisvuosi ja muut perustiedot, sekä tieto siitä kuuluuko yritys ennakkoperintärekisteriin. (Patentti- ja rekisterihallitus 2010.)

5 Verotus

Suomessa verotusoikeus on valtiolla, kunnalla sekä ortodoksisella ja evankelisluterilaisella kirkolla. Veroja on olemassa välillisiä ja välittömiä. Välillisiä veroja ovat esimerkiksi arvonlisävero, kiinteistövero, polttoainevero, sekä muut haittaverot. Välilliset verot aiheutuvat omistamisesta tai kuluttamisesta, ja ne maksetaan valtiolle (Ilmoniemi ym. 2009, 304). Yhtiömuodon valinnan kannalta merkitystä on kuitenkin vain välittömillä veroilla eli esimerkiksi valtiolle maksettavalla tuloverolla sekä kunnallisverolla, jotka maksetaan tulojen perusteella kotikunnalle. Valtion tulovero voi olla progressiivista, tai suhteellista. Progressiivisella verolla tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että ansiotuloista maksetaan valtionveroa veroasteikon mukaan, jolloin tulojen lisäys aiheuttaa veroprosentin kasvua. Suhteellinen vero määräytyy saman veroprosentin mukaan riippumatta tulojen määrästä. (Holopainen 2012, 136.)

Eri yhtiömuotoja kohdellaan Suomen verotuksessa eri tavalla. Yrityksen verorasitusta selvitetäessä on otettava huomioon myös omistajan verorasitus. Näiden kahden avulla on mahdollista selvittää verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto. Luonnollisen henkilön tulolajit jaetaan pääomatuloihin sekä ansiotuloihin. Pääomatulovero maksetaan valtiolle kiinteänä prosenttimääränä, kun taas ansiotuloista vero maksetaan valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. Pääomatuloksi lasketaan kaikki omaisuuden kerryttämä tuotto, kuten korot, osingot ja vuokratuotot. (Ilmoniemi ym. 2009, 305.)

Vuoden 2012 alusta pääomatuloveroprosentti nousi 28 prosentista 30 prosenttiin, jonka jälkeen se on toistaiseksi pysynyt samana. Lakiuudistus muutti pääomatuloveron osittain progressiiviseksi, sillä yli 50 000 euron pääomatuloissa veron määrä on 32 prosenttia (Verohallinto 2012b). Kaikki muu tulo, jota ei lasketa pääomatuloksi, on ansiotuloa. Valtiolle maksettavan veron määrä selviää valtion tuloveroasteikosta (Taulukko 3), jossa veron määrä nousee progressiivisesti suhteessa verotettavan ansiotulon määrään. Kiinteä veron määrä on määritelty kunkin tulo alarajan kohdalla, jonka ylittävä osa verotetaan taulukon osoittaman prosentin mukaisesti. Valtion tuloveron lisäksi ansiotuloista vähennetään kunnallisvero, sairausvakuutusmaksut ja mahdollisesti myös kirkollisvero, mikäli verotettava henkilö kuuluu evankelisluterilaiseen tai ortodoksiseen seurakuntaan. Näiden veroprosenttien suuruudet vaihtelevat kunnittain. Ennen lopullisen veron määrän laskemista pääomatulosta ja ansiotulosta vähennetään tulo hankkimisesta aiheutuneet menot, sekä ansiotulosta muut lain sallimat vähennykset. (Ilmoniemi ym. 2009, 305-307.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulo osasta, %
16 100–23 900	8	6,5
23 900–39 100	515	17,5
39 100–70 300	3175	21,5
70 300–100 000	9883	29,75
100 000–	18718,75	31,75

Taulukko 3. Valtion tuloveroasteikko 2013. (Verohallinto 2013a.)

Tulolähteitä on Suomessa olemassa kolme, ja ne kaikki tulee pitää verokohteina toisistaan erillään. Elinkeinotoimintaa säädellään elinkeinoverolailla, maatalouden tuloverolaki säätelee maatalouden tuloa, ja tuloverolaki henkilökohtaisia tuloja. Kaikilla yrityksillä voi olla samanaikaisesti useampia tulonlähteitä. Tulolähdejako vaikuttaa muun muassa verovähennyksiin, tappion vähentämisiin ja tuloksen määrittelyyn. (Tomperi 2009, 28.)

Yrityksen nettovarallisuudella on suuri merkitys yrityksen verokohteluun. Nettovarallisuus tarkoittaa jäljelle jäävää summaa, kun yhtiön varoista vähennetään velat. Yksityisten elinkeinoharjoittajien ja henkilöyhtiöiden veroja laskettaessa, nettovarallisuuteen lisätään 30 prosenttia edellisenä verovuotena maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Nettovarallisuus lasketaan yrityksen taseen perusteella. Omaisuuden arvostamista säätelee laki varojen arvostamisesta verotuksessa. Sääntöjä omaisuuden arvostamiseen liittyen on paljon, ja ne tulee ottaa huomioon yrityksen verotusta suunniteltaessa, mutta tässä opinnäytetyössä niitä ei tätä tarkemmin käsitellä. Osakeyhtiön nettovarallisuus määrittää osakkeenomistajien osak-

keiden matemaattisen arvon, ja luonnollisen henkilön saamien osinkojen verotuksessa sillä on suuri merkitys. (Tomperi 2009, 29, 44-45.)

5.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole erillinen verovelvollinen, joten yrityksen tulos verotetaan yrittäjän henkilökohtaisena tulona. Verotettava tulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloihin. Pääsääntöisesti pääomatulo-osuus on 20 prosentin vuotuinen tuotto laskettuna yrityksen nettovarallisuudelle. Pääomatulo-osuus lasketaan kuluvaan verovuotta edeltäneen verovuoden nettovarallisuutta käyttäen. Ansiotuloina verotettavaa tuloa on yrityksen tulos vähennettynä pääomatulo-osuudella. Halutessaan yrittäjä voi vaatia pääomatulo-osuudeksi laskettavan vain kymmenen prosentin tuoton, tai hän voi vaatia koko tulon katsottavan ansiotuloiksi. Yrittäjän itse tulee selvittää mikä on hänelle verotuksen kannalta edullisin vaihtoehto. (Tomperi 2009, 206.)

Pääomatulon laskentaperuste on yrityksen nettovarallisuus, johon on lisätty 30 prosenttia edeltäneen vuoden ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä, mikäli yrityksellä on ollut työntekijöitä mukana toiminnassaan. Nämä palkat kasvattavat pääomatulona verotettavan osuuden määrää, joka taas vähentää ansiotulo-osuuden määrää. Pienimuotoisessa yritystoiminnassa ansiotulona verotettava liike-tulos saattaa tulla edullisemmaksi kuin pääomatulosta tehtävä verotus, koska pääomatuloja verotetaan on kiinteän prosentin mukaan ja ansiotuloja verotetaan progressiivisesti. Useimmissa yrityksissä kuitenkin pääomatulona verotettava osuus tuloksesta tulee edullisemmaksi kuin ansiotulo-osuuden verotus. Elinkeinonharjoittajalla on mahdollisuus jakaa yrityksen tulos puolisonsa kanssa, jos molemmat ovat työskennelleet yrityksessä. Jako tehdään suhteessa heidän molempien työpanokseen. Kuitenkin jos puolisoilla on esimerkiksi eri suuruiset osuudet yrityksen nettovarallisuudesta, tulee osuuksista tehdä selvitys ja verotus tapahtuu näiden osuuksien mukaan. Progressiivisen ansiotuloverotuksen kannalta olisi molemmille puolisoille edullisempaa, jos molempien osuudet yrityksen tuloksesta olisivat yhtä suuret. (Tomperi 2009, 29-32.) Taulukossa 4 on kuvattu fiktiivisen elinkeinonharjoittajan verotuslaskelma.

Esimerkki Tmi:		
Elikeinonharjoittajan yrityksestä saama tulo on 50 000 euroa. Yrittäjällä ei ole muita ansio- tai pääomatuloja. Elinkeinotoiminnan varat ovat 150 000 ja velat 100 000 euroa. Yrittäjä työskentelee yksin yrityksessä, joten maksettavia palkkoja ei ole. Yrittäjä asuu Helsingissä ja kuuluu evankelis-luterilaiseen kirkkoon.		
Elinkeinotoiminnan varat	150 000 €	
-velat	-100 000 €	
Pääomatulo-osuuden laskentaperu	50 000 €	
Pääomatuloja on 20% 50000 euros:	10 000 €	
Ansiotulona verotettaisiin		
Yritystulo	50 000 €	
-Pääomatulo-osuus	-10 000 €	
Ansiotulot yhteensä	40 000 €	
Kunnallisveroprosentti Helsingissä on 18,50. Evankelisluterilaisen seurakunnan tuloveroprosentti Helsingissä on 1. Sairausvakuutusmaksut koostuvat sairaanhoitomaksusta ja päivärahamaksusta. Sairaanhoitomaksu vuonna 2013 on 1,3%, ja päivärahamaksu 0,88%, eli vähennys ansiotuloista on yhteensä 2,18%.		
Vero pääomatulosta		
30% 10000 eurosta		3 000,00 €
Vero ansiotulosta		
Valtion tulovero 39100 eurosta	3175	
Ylimenevästä 900 eurosta 21,5%	193,5	3 368,5 €
Kunnallisvero 18,5%		7 400 €
Kirkollisvero 1%		400 €
Sairausvakuutuksen maksut 2,18%		872 €
YHTEENSÄ		12 041 €
Verot yhteensä		15 041 €
Yrittäjän saama nettotulo	34 959 €	
Jos hän olisi vaatinut, että yritystulosta pääomatuloksi katsottaisiin vain 10%:		
Pääomatulot yhteensä 10% 50000 eurosta		5 000 €
Ansiotulot yhteensä (50000-5000)		45 000 €
Pääomatulovero 30% 5000 eurosta		1 500 €
Ansiotuloverot ja maksut		14 200 €
Verojen määrä yhteensä		15 700 €

Taulukko 4. Elinkeinoharjoittajan verotus. (Tomperi 2009, 30-32.)

Taulukossa 4 kuvatun yrityksen tulos ennen veroja on 50 000 euroa. Yrityksellä on varoja 150 000 euron edestä ja velkoja 100 000 euroa. Yrityksen nettovarallisuus saadaan vähentämällä yrityksen varoista sen velat. Yrittäjä työskentelee yksin yrityksessä, joten yritys ei ole maksanut palkkoja edellisen verovuoden aikana. Jos yrityksessä olisi ollut työntekijöitä, maksettujen palkkojen yhteissummasta 30 prosenttia lisättäisiin yrityksen nettovarallisuuteen, ja niiden pohjalta saataisiin yrityksen pääomatulon laskentaperuste. Esimerkkiyrityksessä pääomatulon laskentaperusta muodostuu pelkästään yrityksen nettovarallisuudesta. Pääomatulona verotetaan 20 prosenttia pääomatulon laskentaperusteesta, eli 10 000 euroa. Pääomatuloosuus vähennetään yrityksen kokonaistuloksesta, ja jäljelle jäävä osuus verotetaan ansiotulona.

Pääomatulovero vuonna 2013 on 30 prosenttia, joten esimerkkiyrityksen pääomatulosta maksetaan veroa 3 000 euroa. Ansiotulo-osuudesta vähennetään valtionvero, kunnallisvero, kirkollisvero ja sairausvakuutuksen maksut. Taulukon 4 esimerkissä valtion tulovero on vähennetty kahdella erillisellä rivillä. Valtion tuloveroasteikosta selviää, että ansiotuloista 39 100 ja 70 300 euron välillä maksetaan alarajan 39 100 euron kohdalta veroa 3 175 euroa, ja alarajan ylittävästä 900 eurosta veroa maksetaan 21,5 prosenttia eli 193,50 euroa. Kunnallisveroprosentti vaihtelee eri kuntien välillä. Helsingissä se on 18,5 prosenttia, joten veroa maksetaan kunnalle 7 400 euroa. Esimerkin yrittäjä kuuluu evankelisluterilaiseen kirkkoon, joka verottaa ansiotuloista yhden prosentin eli 400 euroa (Veroprosentti 2013). Sairausvakuutusmaksuja yrittäjä maksaa ansiotuloistaan 2,18 prosenttia eli 872 euroa (Verohallinto 2013b.) Yhteensä yrittäjä maksaa veroja 15 041 euroa, josta pääomatuloveroa on 3 000 euroa ja loput 12 041 euroa ansiotuloveroa. Verojen jälkeen yrittäjälle jää nettotuloa yrityksestä 34 959 euroa.

Yksityiset elinkeinonharjoittajat ja henkilöyhtiöt voivat vaatia heidän pääomatuloosuudekseen katsottavan kymmenen prosenttia yleisemmän 20 prosentin sijasta. Alemmassa taulukon 4 esimerkissä on yrittäjän verotuslaskelma, jos hän haluaisi pääomatuloosuudekseen katsottavan vain kymmenen prosenttia pääomatulon laskentaperusteesta. Pääomatuloosuus olisi kymmenen prosenttia 50 000 eurosta, eli 5 000 euroa. Loput 45 000 euroa yrityksen 50 000 euron tuloksesta olisi ansiotuloa. Pääomatuloveroa maksettaisiin 30 prosenttia 5 000 eurosta, eli 1 500 euroa. Ansiotulosta valtion tuloveroa maksettaisiin valtion tuloveroasteikon alarajan perusteella 3 175 euroa, ja ylittävästä 5 900 eurosta 21,5 prosenttia eli 1 268,5 euroa. Kunnallisvero 18,5 prosenttia olisi 8 325 euroa. Kirkollisvero olisi prosentin eli 450 euroa. Sairausvakuutusmaksuja maksettaisiin 981 euroa. Yhteensä veroja maksettaisiin kymmenen prosentin pääomatulo-osuutta käyttämällä 15 700 euroa.

5.2 Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiöt eivät ole erillisiä verovelvollisia. Niiden tulos jaetaan verotettavaksi yhtiömiesten tulona. Yhtiösopimuksissa on määritelty kunkin yhtiömiehen tulo-osuus, jonka mukaan yritystulo jaetaan. Kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies saa pääomapanokselleen korkoa, joka jaetaan yhtiön voitosta. Tämän koron maksamisen jälkeen, jäljelle jäänyt voitto-osuus jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Äänettömälle yhtiömiehelle maksettavaa voitto-osuutta eli yhtiöpanoksen korkoa, ei kohdella verotuksessa korkokuluna. (Leppiniemi 2006, 56-57.)

Henkilöyhtiöiden yritystulos jaetaan yhtiömiehille heidän tulo-osuuksiensa mukaan. Yritystulos verotetaan yhtiömiesten pääoma- ja ansiotulona. Verotettava pääomatulo-osuus on 20 prosenttia yhtiön pääomatulon laskentaperusteesta, eli nettovarallisuudesta johon on lisätty 30 prosenttia edellisen verovuoden maksettujen palkkojen määrästä. Pääomatulo-osuudesta yhtiömies maksaa pääomatuloveroa 30 prosenttia. Mikäli yrityksen pääomatulo-osuus ylittää 50 000 euroa, on pääomatuloveroprosentti tällöin 32. Pääomatulo-osuus vähennetään yhtiömiehen saamasta kokonaisvoitosta, ja jäljelle jäänyt osuus verotetaan kokonaan ansiotulona. Ansiotulo verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaan. (Verohallinto 2012a.) Taulukossa 5 on kuvattu fiktiivisen avoimen yhtiön verotuslaskelma.

Esimerkki Ay:			
Yhtiömiehiä 2			
Omistussuus Yhtiömies 1:	50 %		
Omistussuus Yhtiömies 2:	50 %		
Kotikunta on molemmilla yhtiömiehillä Helsinki, ja he kuuluvat evankelisluterilaiseen kirkkoon.			
Yrityksen tulos on 150 000€. Yrityksen varat ovat 500 000€ ja velat 300 000€. Yritys on maksanut palkkoja edellisenä verovuotena yhteensä 200 000€. Yhtiömiehillä ei ole muita pääoma- tai ansiotuloja.			
Yhtiön varat	500 000 €		
-Yhtiön velat	-300 000 €		
+30% palkoista	60 000 €		
Pääomatulon laskentaperuste	260 000 €		
		Yhtiömies 1 (50%)	Yhtiömies 2 (50%)
<u>Pääomatulo-osuus 20%</u>	52 000 € , josta	26 000 €	26 000 €
Ansiotulo-osuus	98 000 € , josta	49 000 €	49 000 €
Verot 30% pääomatuloista		7 800 €	7 800 €
Verot ansiotuloista			
Valtion tulovero alarajan 39100€ kohdalta		3 175 €	3 175 €
Yimenevästä 9900 eurosta 21,5%		2 129 €	2 129 €
Kunnallisvero 18,5%		10 290 €	10 290 €
Kirkollisvero 1 %		490 €	490 €
Sairausvakuutusmaksu 2,18%		1 068 €	1 068 €
Ansiotulovero yhteensä		17 152 €	17 152 €
Verot ja maksut yhteensä		24 952 €	24 952 €
Nettotuloa käteen		50 048 €	50 048 €
<u>Pääomatulo-osuus 10 %</u>	26 000 € , josta	13 000 €	13 000 €
Ansiotulo-osuus	124 000 € , josta	62 000 €	62 000 €
Verot 30 % pääomatulosta		3 900 €	3 900 €
Verot ansiotuloista			
Valtion tulovero alarajan 39100€ kohdalta		3 175 €	3 175 €
Yimenevästä 22900 eurosta 21,5%		4 924 €	4 924 €
Kunnallisvero 18,5%		13 020 €	13 020 €
Kirkollisvero 1 %		620 €	620 €
Sairausvakuutusmaksu 2,18%		1 352 €	1 352 €
Ansiotulovero yhteensä		23 090 €	23 090 €
Verot ja maksut yhteensä		26 990 €	26 990 €
Nettotuloa käteen		48 010 €	48 010 €

Taulukko 5. Avoimen yhtiön verotus. (Tomperi 2009, 40-42.)

Taulukko 5 kuvaa esimerkiksi keksityn avoimen yhtiön verotuslaskelmaa. Yhtiössä on kaksi vastuunalaista yhtiömiestä, jotka omistavat yhtä suuret osuudet yhtiöstä. Yhtiömiehet asuvat Helsingissä ja kuuluvat molemmat evankelisluterilaiseen kirkkoon. Yrityksen tulos on 150 000 euroa. Yrityksen varat ovat 500 000 euroa ja velat 300 000 euroa. Palkkoja yrityksessä on maksettu edellisenä verovuotena yhteensä 200 000 euroa. Yhtiömiehillä ei ole muita pääomatai ansiotuloja.

Yhtiön nettovarallisuus on 200 000 euroa, johon lisätään 30 prosenttia eli 60 000 euroa edellisen vuoden maksetuista palkoista. Pääomatulon laskentaperuste on yhteensä 260 000 euroa. Ensimmäisessä esimerkissä pääomatulo-osuus on 20 prosenttia pääomatulon laskentaperusteesta, ja jälkimmäisessä kymmenen prosenttia. Pääomatulo-osuus 20 prosenttia on yhteensä 52 000 euroa. Se jaetaan tasan kahdelle yhtiömiehelle, eli 26 000 euroa molemmille. Ansiotulo-osuudeksi jää yhteensä 98 000 euroa, josta kummankin yhtiömiehen osuudeksi jää 49 000 euroa.

Pääomatulosta maksetaan veroa 30 prosenttia, eli 52 000 eurosta se on 7 800 euroa. Ansiotuloista vähennetään valtion tuloveroa alarajan kohdalta 3175 euroa, ja ylittävistä 9 900 eurosta veroa maksetaan 21,5 prosenttia eli 2 129 euroa. Kunnallisveroprosentti Helsingissä on 18,5 prosenttia, joka maksetaan ansiotuloista. 49 000 euron ansiotuloista kunnallisvero on 10 290 euroa. Kirkollisveroprosentti Helsingissä on evankelisluterilaisessa uskonnossa 1 prosentti, ja 49 000 euron ansiotuloista se on 490 euroa. Sairausvakuutusmaksua molemmat yhtiömiehet maksavat 2,18 prosenttia ansiotuloista eli 1 068 euroa. Ansiotuloveroa molemmat yhtiömiehet maksavat yhteensä 17 152 euroa. Kaikki verot ja maksut ovat yhteenlaskettuna 24 952 euroa, jolloin 75 000 euron tuloksesta jää yhtiömiehelle nettotuloksi 50 048 euroa.

Alemmassa esimerkissä pääomatulo-osuutena käytetään kymmentä prosenttia pääomatulon laskenta-perusteesta. Pääomatulo-osuus on yhteensä 26 000 euroa, joka jaetaan 13 000 euron suuruisena yhtiömiehille verotettavaksi. Ansiotuloveroksi jää molemmille yhtiömiehille 62 000. Pääomatulosta yhtiömies maksaa veroa 3 900 euroa, ja ansiotuloista kaikki verot ja maksut ovat yhdellä yhtiömiehellä yhteensä 23 090 euroa. Yhteensä veroja ja maksuja kumpikin yhtiömies maksaa 26 990 euroa. Kymmenen prosentin pääomatulo-osuutta käyttämällä molemmille yhtiömiehille jää nettotuloksi 48 010 euroa, joka on 2 038 euroa vähemmän kuin 20 prosentin pääoma-osuutta käytettäessä.

5.3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiötä verotettaessa vuonna 2013 sen tuloksesta vähennetään 24,5 prosentin tulovero. Ennen veron maksamista on voitosta mahdollista vähentää edellisten vuosien tappiot. Osakeyhtiön osakkaalle voidaan maksaa sekä palkkaa, että osinkoa. Maksetun palkan pitää olla kohutuullinen verrattuna osakkaan työpanokseen. Osakeyhtiö jakaa voittoa osinkona osakkeenomistajille osakeyhtiölain määräämällä tavalla viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan. Yhtiökokous tekee päätökset varojen jakamisesta. (Holopainen 2012, 140-141.)

Osinkoa on mahdollista saada sekä listaamattomasta että listatusta yhtiöstä, eli yksityisestä tai julkisesta osakeyhtiöstä. Osingonsaajana voi olla esimerkiksi luonnollinen henkilö, ammatin- tai liikkeenharjoittaja tai yhtiö. Tämän opinnäytetyön kannalta olennaisinta on luonnollisen henkilön saamien osinkojen verotus. Listatun yhtiön jakama osinko on luonnolliselle henkilölle täysin pääomatulo-osinkoa, josta 70 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. (Salokoski & Manninen 2013.)

Listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verokohtelu riippuu siitä, jaetaanko tuottoa enemmän kuin yhdeksän prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Matemaattinen arvo saadaan selville kun lasketaan yrityksen nettovarallisuus, eli varoista vähennetään velat, ja jaetaan se osakkeiden lukumäärällä. Jos osakkeenomistajalle jaetaan alle yhdeksän prosentin tuotto hänen osakkeidensa kokonaismäärän matemaattisesta arvosta, osinko on hänelle kokonaan verovapaata 60 000 euroon saakka. Jos osingon määrä yrittää 60 000 euroa osakasta kohden on siitä 70 prosenttia veronalaista pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. Jos osinkoa jaetaan yli yhdeksän prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta, ylimääräisestä osasta 70 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. (Salokoski & Manninen 2013.) Taulukko 6 kuvaa esimerkiksi keksityn luonnollisen henkilön verotuskohtelua osingonsaajana.

Esimerkki: Luonnollinen henkilö osingonsaajana	
Henkilö A omistaa 1000 kappaletta Esimerkki Oy:n osakkeita. Varojen arvostamislain mukaan Esimerkki Oy:n varat ovat 500000€ ja velat 300000€. Osakkeiden yhteismäärä on 2000 kappaletta.	
Osakkeiden matemaattinen arvo:	
$\frac{500000-300000}{2000} = 100 \text{ euroa.}$	
Henkilö A:n omistamien osakkeiden matemaattinen arvo on 100000 euroa. Verovapaata osinkoa hän voisi saada yrityksestä enintään 9000 euroa.	
a) Esimerkki Oy päättää jakaa osinkoa 8 euroa/osake	
Henkilö A saa osinkoa yhteensä 8000 euroa. (1000*8€)	
Osinko on kokonaan verovapaata, sillä se jää alle 9 prosentin hänen omistamiensa osakkeiden matemaattisesta arvosta.	
b) Esimerkki Oy päättää jakaa osinkoa 30 euroa/osake	
Henkilö A saa osinkoa yhteensä 30000 euroa. (1000*30€)	
Verovapaata osinkoa on 9 % osakkeiden matemaattisesta arvosta	9 000 €
Ylittävä osa, josta	21 000 €
veronalaista ansiotuloa 70 %	14 700 €
verovapaata ansiotuloa 30 %	6 300 €
Henkilö A:n saama osinko:	
Veronalaista ansiotuloa	14 700 €
Verovapaata tuloa	15 300 €
YHTEENSÄ	30 000 €

Taulukko 6. Luonnollinen henkilö osingonsaajana. (Tomperi 2009, 47.)

Taulukko 6 kuvaa luonnollisen henkilön saaman osingon verotusta. Henkilö A omistaa fiktiivisen Esimerkki Oy:n osakkeista puolet, eli tuhat osaketta. Osakkeiden yhteismäärä Esimerkki Oy:llä on 2 000 kappaletta. Esimerkki Oy:n varat ovat 500 000 euroa ja velat 300 000 euroa. Osakkeiden matemaattinen arvo saadaan jakamalla yrityksen nettovarallisuus ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Nettovarallisuus saadaan kun varoista vähennetään velat, joka Esimerkki Oy:n kohdalla on 200 000 euroa. Kun nettovarallisuus jaetaan yrityksen 2 000 osakkeella, saadaan selville yhden osakkeen matemaattinen arvo. Henkilö A omistaa yrityksen osakkeita tuhat kappaletta, joten hänen omistamiensa osakkeiden matemaattinen arvo on 100 000 euroa. Verovapaata osinkoa Henkilö A voi saada enintään yhdeksän prosenttia hänen osakkeidensa matemaattisesta arvosta, eli enintään 9 000 euroa.

Ensimmäisessä esimerkissä Esimerkki Oy päättää jakaa osinkoa kahdeksan euroa per osake. Henkilö A:n omistaessa osakkeita tuhat kappaletta, saa hän osinkoa yhteensä 8 000 euroa. Osinko on Henkilö A:lle kokonaan verovapaata, sillä se jää alle 9 000 euron, eli alle yhdeksän prosentin osakkeiden matemaattisesta arvosta. Toisessa esimerkissä yritys päättää jakaa osinkoa 30 euroa per osake. Henkilö A saa tällöin osinkoa yhteensä 30 000 euroa. Tästä summasta verovapaata on 9 000 euroa, ja ylittävästä osasta 30 prosenttia on verovapaata ansiotuloa ja 70 prosenttia veronalaista ansiotuloa. Henkilö A saa verovapaata osinkoa jälkimmäisessä esimerkissä yhteensä 15 300 euroa. Veronalaista ansiotuloa henkilölle jää 14 700, joka lisätään henkilön mahdollisiin muihin ansiotuloihin ennen verotusta. Taulukossa 7 on kuvattu fiktiivisen osakeyhtiön ja sen omistajan verotuskohtelua. Laskelma on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisestä esimerkistä selviää paljonko yrittäjälle jää nettotuloa käteen jos hän nostaa yrityksestä pelkästään osinkoa. Toisessa esimerkissä yrittäjä nostaa varoja yrityksestä pääosin palkkana.

Esimerkki X Oy:		
Yksityisyrittäjä omistaa kaikki osakeyhtiön osakkeet.		
Yhtiön varat ovat 150 000 euroa ja velat 100 000 euroa.		
Kunnallisveroprosentti Helsingissä on 18,50. Evankelis-luterilaisen seurakunnan tuloveroprosentti Helsingissä vuonna 2013 on 1. Sairausvakuutusmaksut koostuvat sairaanhoitomaksusta ja päivärahamaksusta. Sairaanhoitomaksu on 1,3%, ja päivärahamaksu 0,88%, eli vähennys ansiotuloista on yhteensä 2,18%.		
Maksetuista palkoista tulee työnantajan maksaa sosiaaliturvamaksu, joka on 2,04% vuonna 2013.		
Nettovarallisuus: Varat 150 000€ - velat 100 000€ = 50 000€		
Tulo otetaan yrityksestä:	A) Osinkona	B) Pääosin palkkana
Yrityksen tulos ennen yrittäjän tulonsiirtoja	50 000 €	50 000 €
Yrittäjän oma palkka	0 €	-40 000 €
Yrittäjän palkan sosiaalikulut 2,04%	0 €	-816 €
Yrityksen tulos ennen veroja	50 000 €	9 184 €
Yritysvero 24,5%	-12 250 €	-2 250 €
Yrityksen tulos verojen jälkeen	37 750 €	6 934 €
Nettovarallisuus tilikauden alussa	50 000 €	50 000 €
Nettovarallisuuden muutos	37 750 €	6 934 €
Nettovarallisuus tilikauden lopussa	87 750 €	56 934 €
Jaettava osinko	37 750 €	6 934 €
Verovapaa pääomatulo-osinko (9% nettovarallisuudesta)	7 898 €	5 124 €
Ylimenevä osuus ansiotulo-osinkoa	29 853 €	1 810 €
Ansiotulo-osingosta verotetaan 70%	20 897 €	1 267 €
Verovapaata 30%	8 956 €	543 €
Veronalaista ansiotuloa yhteensä (Osinko + palkka)	20 897 €	41 267 €
Ansiotulojen vero		
Valtion tulovero alarahan kohdalta	-8 €	-3 175 €
Vero ylimenevästä osasta	-312 €	-466 €
Kunnallisvero 18,5%	-3 866 €	-7 634 €
Kirkollisvero 1%	-209 €	-413 €
Sairausvakuutuksen maksut 2,18%	-456 €	-900 €
Ansiotulovero yhteensä	-4 851 €	-12 588 €
Verovapaata tuloa yhteensä	16 853 €	5 667 €
Nettotuloa käteen	32 899 €	34 346 €
Maksettavat verot ja sos.kulut yhteensä (Yritys ja yrittäjä)	-17 101 €	-14 838 €
Edellisestä laskettu kokonaisveroprosentti yrityksen 50 000 euron tuloksesta	34,20 %	29,68 %

Taulukko 7. Osakeyhtiön ja osakkeenomistajan verotus. (Hopeasaari, V.)

Taulukko 7 kuvaa osakeyhtiön ja sen osakkaan verotusta. Esimerkki X Oy on fiktiivinen yritys jonka omistaja on yksityisyrittäjä. Laskelman tarkoituksena on selvittää, että kannattaako yrittäjän nostaa yritystuloa palkkana vai osinkona. Yrityksen varat ovat 150 000 euroa ja velat 100 000 euroa. Yrittäjä asuu Helsingissä ja kuuluu evankelisluterilaiseen seurakuntaan. Jos yrittäjä maksaa itselleen palkkaa, tulee yrittäjän maksaa palkoista sosiaaliturvamaksua, joka on vuonna 2013 2,04 prosenttia. Yrityksen nettovarallisuus on 50 000 euroa, kun yrityksen veroista vähennetään sen velat.

Yrittäjän nostaessa yrityksen tuloa osinkona, jää yrityksen 50 000 euron yritystulosta maksettavaksi tuloveroa 24,5 prosenttia, eli 12 250 euroa. Yrityksen nettovarallisuus tilikauden alussa oli 50 000, ja tilikauden lopussa kuluneen vuoden tulos siihen lisättynä se on 87 750 euroa. Yrittäjä päättää jakaa koko edellisvuoden tuloksen 37 750 euroa osinkona. Verovapaa pääomatulo-osinko on yhdeksän prosenttia nettovarallisuudesta eli 7 898 euroa. Jäljellejäävä 29 853 euron osuus on yrittäjälle ansiotuloa, josta 30 prosenttia eli 8 956 euroa on verovapaata, ja 70 prosenttia eli 20 897 euroa veronalaista ansiotuloa. Veronalaisesta ansiotulosta vähennetään valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero ja sairausvakuutuksen maksut yhteensä 4 851 euroa. Verovapaata tuloa yrittäjä saa yhteensä 16 853 euroa, joka muodostuu verovapaasta pääomatulo-osuudesta ja 30 prosentin verovapaasta ansiotulo-osuudesta. Yrittäjälle jää nettotuloa yrityksen 50 000 euron tuloksesta ensimmäisessä esimerkissä 32 899 euroa. Kaikki verot ja kulut yhteenlaskettuina ovat 17 101 euroa, jolloin kokonaisveroprosentiksi yrityksen 50 000 euron tuloksesta laskettuna olisi 34,20 prosenttia.

Toisessa esimerkkitapauksessa yrittäjä nostaisi yrityksestä palkkaa, ja ottaisi jäljellejäävän tuloksen yrityksestä ulos osinkoina. Yrityksen 50 000 euron tuloksesta vähennetään yrittäjän palkka, joka esimerkissä on 40 000 euroa, sekä palkasta maksettavat sosiaalikulut 816 euroa. Yrityksen tulos ennen veroja on vähennysten jälkeen 9 184 euroa. Yritysvero osakeyhtiön tuloksesta maksetaan 24,5 prosenttia eli 2 250 euroa. Yrityksen tulos verojen jälkeen on 6 934 euroa. Koko tulos on päätetty jaettavaksi osakkeenomistajille, tässä esimerkissä heitä on vain yksi. Yrityksen nettovarallisuuteen lisätään yrityksen tulos, jolloin se on 56 934 euroa. Nettovarallisuuden perusteella saadaan laskettua verovapaa pääomatulo-osuus 5 124 euroa eli 9 prosenttia nettovarallisuudesta. Tuloksesta pääomatulo-osuuden vähentämisen jälkeen jäljelle jäävä osuus on ansiotuloa. Ansiotulo-osuudesta 70 prosenttia eli 1 267 euroa on veronalaista ansiotuloa, ja 30 prosenttia eli 543 euroa verovapaata. Veronalaiseen ansiotulo-osinkoon lisätään yrittäjälle maksetut palkat 40 000 euroa, jolloin yrittäjän kokonaisansiotulot ovat 41 267 euroa. Ansiotuloista vähennetään valtion tulovero, kunnallis- ja kirkollisverot, sekä sairausvakuutuksen maksut. Yhteensä ansiotuloista maksetaan veroa 12 588 euroa. Verovapaata tuloa yrittäjä saa yhteensä 5 667 euroa. Yrittäjälle jää nettotuloa käteen 34 346 euroa. Kokonaisuudessaan yritys ja yrittäjä joutuvat maksamaan veroja ja maksuja 14 838 eu-

roa, jolloin kokonaisveroprosentiksi yrityksen 50 000 euron tuloksesta laskettuna tulee 29,68 prosenttia.

6 Johtopäätökset

Yrityksen perustaminen jää monille ihmisille vain kaukaiseksi haaveksi epäonnistumisen pelon vuoksi, vaikka heillä toimiva liikeidea olisikin. Yritystä perustavan henkilön tulee uskoa itseensä, kyetä liiketoiminnalliseen ajatteluun ja uskaltaa ottaa riskejä. Liikeidean tulee olla kannattava, ja sen toteuttamiseen tulee olla valmis sitoutumaan. Vaikka yrittäjillä usein on yllisyys päättää omista työajoistaan, yritykseen sijoitettavan ajan määrä on kuitenkin varsin suuri, etenkin yritystoiminnan alkuvaiheessa.

Ennen yrityksen perustamista on tärkeää laatia liiketoimintasuunnitelma, jossa käsitellään kaikki käytännön toimet joiden avulla kannattavaan yritystoimintaan on mahdollista päästä. Rahoitus on tärkeä osa liiketoimintasuunnitelmaa, sillä lähes poikkeuksetta kaikkeen yritystoimintaan tarvitaan pääomaa etenkin toiminnan alkuvaiheessa. Rahoituksen tarve riippuu paljon yrityksen liikeideasta ja toimialasta. Rakennusalan yritystä perustettaessa rahoitusta tarvitaan toiminnan alkuvaiheessa työkaluihin ja kulkuvälineeseen. Investointien lisäksi rahoituksen tulee usein riittää myös yrittäjän henkilökohtaiseen elämiseen toiminnan alku kuukausina.

Yrittäjäksi halutessa ei aina ole pakko perustaa uutta yritystä aivan uudesta liikeideasta asti. Vaihtoehtoja on monenlaisia. On mahdollista ostaa jo olemassa oleva yritys, perustaa franchising-yritys, tai alkaa sivutoimen yrittäjäksi. Myös yrityksen omistuksen luovutus sukupolvenvaihdoksella on mahdollista. Jokainen yrittäjä on erilainen, ja siksi myös yritykset ovat erilaisia. Kaikilla yrittäjillä on erilaiset lähtökohdat yrittäjyyteen, niin tiedollisesti kuin rahallisesti. Siitä syystä on erittäin tärkeää perehtyä yritystoimintaan liittyviin asioihin aina tapauskohtaisesti.

6.1 Rakennusala

Suomessa talouskasvun hidastumisella on ollut vaikutuksensa myös rakennusalaan. Rakennusalan yritysten suhdannetilanne on ollut heikolla tasolla jo pitkään. Tarvittavat työmäärät ja henkilötyövuodet ovat vähentyneet. Tulevaisuudessa enemmän ja enemmän työvoimaa suurista ikäluokista poistuu työelämästä eläkkeelle. Tämä muutos vaikuttaa rakennusalan työttömyyden kasvun hidastumiseen. Rakennusalalla työpaikat keskittyvät kasvukeskuksiin ja pääkaupunkiseudulle, joka aiheuttaa muualle Suomeen työttömyyden kasvua. Työttömyyden kasvusta huolimatta rakennusalalla vallitsee osaamisvaje, koska alalla ei ole riittävästi ammattikoulutettua henkilöstöä. Osaamisvajeella on vaikutusta alan tuottavuuteen, palvelun- ja tuo-

tannon laatuun ja lopputuotteiden toimivuuteen. Rakennusalalla on siis paljon kilpailua, mutta ammattitaidosta on yhä pulaa.

6.2 Yhtiömuodon valintaan vaikuttavat tekijät

Yhtiömuodon valinta on yksi suuri päätös yritystä perustettaessa. Siihen ei ole yhtä oikeaa ratkaisua, sillä tilanteesta riippuen siihen vaikuttavat monet erilaiset tekijät. Oikeaa yhtiömuotoa valittaessa on otettava huomioon nykytilanne ja tulevaisuus. Halutaanko yritystoimintaa kehittää suuremmaksi tulevaisuudessa, halutaanko palkata työntekijöitä, halutaanko yritys joskus kenties myydä? Kaikkia mahdollisuuksia on hyvä punnita jo yrityksen perustamisvaiheessa, koska osa tulevaisuuden ongelmista saattaisi olla mahdollista välttää jo pelkällä yhtiömuodon valinnalla.

Perustajajäsenten lukumäärä on yksi olennainen lähtökohta oikeaa yhtiömuotoa etsittäessä. Esimerkiksi toiminimi on mahdollista perustaa vain yksin. Toiminimeä perustaessa kannattaa selvittää, halutaanko yritykseen tulevaisuudessa palkata työntekijöitä, vai haluaako yrittäjä pitää toiminnan pienimuotoisena ja omissa käsissään ilman sen suurempaa toiminnan kasvua. Toiminimi ei aina ole paras vaihtoehto kasvavalle yritykselle, sillä viimekädessä yrittäjä itse on vastuussa henkilökohtaisella omaisuudellaan myös työntekijöidensä virheistä, jos vakuutus ei esimerkiksi jostain syystä suostu korvaamaan työntekijän aiheuttamaa vahinkoa.

Toiminimi on kuitenkin yksinkertaisin kaikista yhtiömuodoista perustamisen ja toiminnan kannalta. Toiminimen haltijan on mahdollista saada yritykselle ansaitsemansa rahat heti käyttöönsä, sillä hän voi vapaasti nostaa yrityksen varoja omaan käyttöönsä voittoennakkona. Henkilöyhtiöissäkin yhtiömiehet voivat nostaa yhtiön varoja itselleen, otot käsitellään kirjanpidossa yksityisottona, oman pääoman palautuksena, osakaslainana tai voitonjakona. Osakeyhtiöstä osakkaiden on mahdollista nostaa varoja palkkana tai osinkona. Yrittäjän tulee maksaa palkastaan verojen lisäksi sosiaalikulunnuksia, ja osinkoa voidaan jakaa osakkeenomistajille osakeyhtiölain määräämällä tavalla viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan.

Toiminimen haltija sekä henkilöyhtiöiden vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa yhtiön velvoitteista viimekädessä omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen, joten sen osakkaat ovat vastuussa yhtiön velvoitteista vain siihen sijoittamansa osakepääoman verran. Usein kuitenkin aloitusvaiheessa yritys tarvitsee alkupääomaa, jotta toiminnan käynnistäminen olisi mahdollista. Yrittäjä joutuu siis usein sijoittamaan omaa omaisuuttaan yritykseen, mikäli hänellä sellaista on. Usein yrittäjä joutuu ottamaan pankista lainaa, ja yritysmuodosta riippumatta hän joutuu kiinnittämään omaa omaisuuttaan tai antamaan henkilökohtaisen takauksen yrityksen luottojen vakuudeksi.

Yritystä perustettaessa tulee miettiä toiminnan luonteen mahdollista muuttumista tulevaisuudessa. Tuleeko se pysymään aina pienimuotoisena, vai pyrkiikö yritys kasvuun? Yhtiömuodoista muita paitsi osakeyhtiötä on mahdollista muuttaa ilman veroseuraamuksia. Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen, joten se purkautuu verotuksessa sen yhtiömuotoa muutettaessa. Veroseuraamuksia aiheutuu usein omaisuserien arvostamisesta, sillä omaisuserien arvomuutokset realisoituvat verotuksessa kun yhtiötä puretaan. Aina liiketoiminnassa tilanteet muuttuvat ja yllätyksiä tapahtuu. Yhtiömuodon muuttamisesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset saattaisivat olla ehkäistävässä jo yrityksen perustamisvaiheessa, jonka vuoksi yritystoiminnan suunnitteluun kannattaa panostaa riittävästi.

6.3 Verotus

Yhtiömuotoa valitessa kannattaa verotus ottaa huomioon, sillä eri yhtiömuotojen verotukseen vaikuttavat monet eri tekijät. Yrityksen verorasitusta selvitetessä tulee ottaa huomioon myös itse yrittäjän verorasitus. Ammatin- tai liikkeenharjoittajan sekä henkilöyhtiöiden tulokset verotetaan suoraan yhtiömiesten tulona. Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen, joten sen tuloksesta maksetaan kiinteä yhteisövero, joka vuonna 2013 on 24,5 prosenttia. Osakeyhtiön tuloksesta maksettavan veron lisäksi osakkeenomistajat maksavat veroa yrityksestä nostetusta palkastaan ja mahdollisesti myös yhtiöstä nostetuista osingoista.

Verotukseen vaikuttavia asioita on mahdollista säädellä monella tapaa. Esimerkiksi nettovarallisuudella on suuri merkitys yrityksen verotuskohtelussa. Siksi yritystä perustettaessa kannattaa tehdä verotuslaskelmia, joiden pohjalta on mahdollista löytää tapauskohtaisesti verotuksen kannalta mahdollisimman edullinen yhtiömuoto. Eri yhtiömuotojen verotukseen vaikuttavia asioita ovat muiden muassa yhtiön nettovarallisuus, pääomatulo-osuuden valinta, mahdollisille työntekijöille maksetut palkat, sekä osakeyhtiössä varojen nostaminen palkkana, osinkona tai molempina. Verotuksen kannalta yhtiömuodon valintaan kannattaa siis perehtyä tapauskohtaisesti. Verotuslaskelmia tehtäessä tulee aina ottaa huomioon mahdolliset muutokset lainsäädännössä.

6.4 Verouudistus 2014

Hallitus on sopinut 21.3.2013 valtiontalouden kehyksistä vuosille 2014-2017, joiden tavoitteena on talouskasvu ja uusien työpaikkojen muodostaminen julkisen talouden haasteiden ratkaisemiseksi. Hallitus on jättänyt 16.9.2013 eduskunnalle esityksensä vuoden 2014 talousarviosta (Katainen & Urpilainen 2013). Virallista päätöstä esityksen voimaan tulolle ei olla toistaiseksi eduskunnalta saatu. Mikäli eduskunta esityksen hyväksyy, tulevat verotukseen vaikuttavat muutokset voimaan heti vuoden 2014 alussa.

Verotukseen vaikuttavat merkittävimmät uudistukset koskevat yhteisö- ja pääomatuloverotusta. Yhteisöverokanta on 24,5 prosenttia vuonna 2013. Vuonna 2014 yhteisövero alenee 20 prosenttiin. Listaamattomasta yhtiöstä saadut osingot muuttuvat vuonna 2014 kokonaisuudessaan pääomatulona verotettavaksi. Vuonna 2013 osakkeenomistaja saa listaamattomasta yhtiöstä verovapaan yhdeksän prosentin tuoton osakkeidensa matemaattiselle arvolle 60 000 euroon saakka. Yhdeksän prosentin ylittävistä osasta 30 prosenttia on verovapaata tuloa ja 70 prosenttia on veronalaista ansiotuloa. Vuonna 2014 osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketaan 8 prosentin tuotto, josta 25 prosenttia 150 000 euroon saakka verotetaan pääomatulona. Kahdeksan prosentin ylittävistä osasta 85 prosenttia on pääomatulona verotettavaa osinkoa. Pääomatulon verotuksessa muuttuu myös 50 000 euron progressioraja, jonka ylittävistä osasta vuonna 2013 maksetaan 30 prosentin sijaan 32 prosenttia pääomatuloveroa. Tämä raja alenee 40 000 euroon vuonna 2014. (Valtiovarainministeriö 2013, 29-30; Valtioneuvoston viestintäosasto 2013.)

Uudistuksien myötä yritystuloksen verotus kevenee, mutta verotus kovenee yrityksen voittoa otettaessa ulos yrityksestä. Näin ollen yrityksiä kannustetaan palkanmaksuun osinkojen jaon sijasta. Tavoitteena on työpaikkojen, investointien ja yritysten kasvumahdollisuuksien lisääminen. Hallitus on arvioinut että yhteisöveron alentamisella on myös vaikutusta muun muassa yhtiömuodon valintaan, yritysten rahoituksen rakenteeseen, sekä voiton siirtämiseen. (Valtioneuvoston viestintäosasto 2013.)

Yrityksen perustamiselle ei ole siis yhtä sääntöä jota noudattamalla kannattavin yhtiömuoto selviää. Jokainen yrittäjä on erilainen, ja siksi myös yritykset ovat. Yritystä perustettaessa tulee yhtiömuodon valinta tehdä aina tapauskohtaisesti. Yhtiömuodon valintaan vaikuttaa esimerkiksi perustajien lukumäärä, yrityksen mahdollinen kasvu tulevaisuudessa, pääoman tarve, toiminnan joustavuus, vastuu veloista ja velvoitteista, yrityksen ja yrittäjien verotus sekä varojen jako ja tappion kattaminen. Yritystoimintaa kannattaa suunnitella riittävästi, jotta suurilta yllätyksiltä pystyttäisiin välttymään tulevaisuudessa. Tämän opinnäytetyön verotusesimerkkejä hyödyntäessä tulee ottaa huomioon mahdolliset muutokset lainsäädännössä. Mikäli eduskunta hyväksyy vielä vuonna 2013 hallituksen esityksen vuoden 2014 talousarvios- ta, muuttuu esimerkiksi osakeyhtiöiden verotus ja pääomatuloverotus perinpohjaisesti. Tälle opinnäytetyölle sopiva jatkotutkimusaihe olisi esimerkiksi se, kuinka verouudistukset vaikuttavat kunkin yhtiömuodon verotukseen ja mitä muutokset mahdollisesti saavat aikaan. Tässä työssä ei käsitelty kohta kohdalta yrityksen perustamisen vaiheita, kuten erilaisia lomakkeita, joten se olisi sopiva tähän opinnäytetyöhön liittyvä aihe, joka täydentäisi hyvin tämän työn sisältöä.

Lähteet

Kirjallisuus

Alhola, K. & Lauslahti, S. 2000. Laskentatoimi ja kannattavuuden hallinta. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Holopainen, T. 2012. Yrityksen perustamisopas. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Ilmoniemi, M., Järvensivu, P., Kyläkallio, K., Parantainen, J. & Siikavuo, J. 2009. Uuden yrittäjän käsikirja. Helsinki: Kariston Kirjapaino Oy.

Leppiniemi, J. 2006. Yrittäjän verokirja. Lahti: Tietosykli Oy.

Puustinen, T. 2004. Avain omaan yritykseen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Raatikainen, L. 2012. Liikeideasta liikkeelle. 9. Uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Sutinen, M. & Viklund, E. 2005. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. Kuopio: Kirjakas Ky.

Tomperi, S. 2009. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 23. Uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Ukkola, O. & Vilppula, T. 2004. Yrityksen omistus muutoksessa: Sukupolvenvaihdos, yhtiömuoto ja verotus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Sähköiset lähteet

Edilex. 2006. Yleisohje tuloslaskelman ja taseen esittämisestä.
<http://www.edilex.fi/kilaohje/tuloslas2>

Elinkeinoelämän keskusliitto EK. 2013. Luottamusindikaattorit heinäkuu 2013. Viitattu 15.7.2013.
http://www.ek.fi/ek/fi/tutkimukset_julkaisut/2013/7_heina/1307_luot-2.pdf

Euroopan komissio. 2013. Mitä ovat pk-yritykset. Viitattu 16.7.2013.
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_fi.htm

Fennia-ryhmä. 2013b. Oikeusturvavakuutus riitojen varalle. Viitattu 20.6.2013.
<http://www.fennia.fi/Yritykset+ja+yrittajat/Vakuutukset/Oikeusturvavakuutus+riitojen+varalle/p1351236523707?packedargs=locale%3D1351236282049>

Fennia-ryhmä. 2013a. Varaudu riskeihin vastuuvakuutuksilla. Viitattu 20.6.2013.
<http://www.fennia.fi/Yritykset+ja+yrittajat/Vakuutukset/Varaudu+riskeihin+vastuuvakuutuksilla/p1352434776091?packedargs=locale%3D1351236282049>

Hopeasaari, V. Palkka voi olla osinkoa edullisempaa. Viitattu 5.7.2013.
<http://taloushallintoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/9dbbfe065c99c64965332795741bda11/1375272926/application/pdf/10136/Palkka%20voi%20ola%20osinkoa%20edullisempaa.pdf>

Katainen, J. & Urpilainen, J. 2013. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2014. Viitattu: 18.9.2013.
http://budjetti.vm.fi/indox/tae//2014/hallituksenEsitys_tae_2014.jsp

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma. 2013. Sosiaalivakuutusmaksut ja rajamäärät. Viitattu 1.9.2013.
<https://www.varma.fi/fi/pdfdocuments/anonymous/liitteet/yrittajayritys/maksutrajamaarat.pdf>

Patentti- ja rekisterihallitus. 2010. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä ja Y-tunnus. Viitattu 17.9.2013.
<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yleista/ytj.html>

Patentti- ja rekisterihallitus. 2013. Yksityisen elinkeinonharjoittajan perustamisilmoitus. Viitattu 10.6.2013.
<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>

Rajala, A. 2011. Kokonaistulos ja kokonaistulos-%. Viitattu 16.9.2013.
<http://www.kaupalehti.fi/etusivu/kokonaistulos+ja+kokonaistulos-%25/20110261935>

Salokoski, J. & Manninen, P. 2013. Osinkotulojen verotus. Viitattu 19.8.2013.
[https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2012/Osinkotulojen_verotus\(19821\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2012/Osinkotulojen_verotus(19821))

Suomen Rakennuslehti Oy. 2011. Rakennusmarkkinat Suomessa. Viitattu 15.7.2013.
http://www.rakennuslehti.fi/tietoa/rakennusmarkkinat_suomessa/

Suomen Yrittäjät. 2013a. Avoimen yhtiön perustaminen ja vastuut. Viitattu 11.6.2013
<http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/avoinyhtio/>

Suomen yrittäjät. 2013b. Kommandiittiyhtiön perustaminen ja vastuut. Viitattu 11.6.2013.
<http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/kommandiittiyhtio/>

Suomen yrittäjät. 2013c. Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely. Viitattu 21.6.2013.
<http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/osakeyhtio/>

Suomen yrittäjät. 2013d. Rahoitussuunnittelu. Viitattu 5.6.2013.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/rahoitussuunnittelu/>

Suomen yrittäjät. 2013e. Yrityksen vakuutukset. Viitattu 20.6.2013.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/vakuutukset/>

Tilastokeskus. 2011a. Rakentamisen tilinpäätöstiedot 2006-2011. Viitattu 15.7.2013.
http://193.166.171.75/database/StatFin/yri/ratipa/ratipa_fi.asp

Tilastokeskus. 2011b. Rakentamisen tilinpäätöstilasto. Viitattu 15.7.2013.
http://www.stat.fi/til/ratipa/2011/ratipa_2011_2013-02-21_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. 2011c. Yritysrekisterin vuositulasto. Viitattu 16.7.2013.
http://www.stat.fi/til/syr/2011/syr_2011_2012-11-26_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. 2013. Rakennuskustannusindeksi. Liitetaulukko 1.1. Viitattu 15.7.2013.
http://tilastokeskus.fi/til/rki/2013/06/rki_2013_06_2013-07-15_tau_001_fi.html

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2013. Starttiraha-aloittavan yrittäjän tuki. Viitattu 5.6.2013.
http://www.mol.fi/mol/fi/04_yrittaminen/05_starttiraha/

Valtioneuvoston viestintäosasto. 2013. Hallitus on sopinut valtiontalouden kehyksistä. Viitattu 20.8.2013.

<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=380061>

Valtiovaraministeriö: Rakennusalan suhdanneryhmä. 2012. Rakentaminen 2012-2013. Viitattu 16.7.2013.

[http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/20120828RAKENT/RAKSURaportti_elokuu_\(2\).pdf](http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/20120828RAKENT/RAKSURaportti_elokuu_(2).pdf)

Valtiovaraministeriö. 2013. Valtiontalouden kehykset vuosille 2014-2017. Viitattu 20.8.2013. https://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20130327Valtio/2014-2017_kp.pdf

Verohallinto. 2006. Osuuskuntien verotuksesta. Viitattu 20.6.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus/Osuuskuntien_verotuksesta%2810089%29#Osuuskunnan%20m%C3%A4%C3%A4ritelm%C3%A41](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus/Osuuskuntien_verotuksesta%2810089%29#Osuuskunnan%20m%C3%A4%C3%A4ritelm%C3%A41)

Verohallinto. 2010a. Yritysmuodon muutos, liikkeen- ja ammatinharjoittaja. Viitattu 30.7.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattiharjoittaja/Muutokset_toiminnassa/Yritysmuodon_muutos\(9865\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattiharjoittaja/Muutokset_toiminnassa/Yritysmuodon_muutos(9865))

Verohallinto. 2010b. Yritysmuodon muutos-osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 20.6.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Muutokset_toiminnassa/Yritysmuodon_muutos__osakeyhtio_ja_osuus\(9639](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Muutokset_toiminnassa/Yritysmuodon_muutos__osakeyhtio_ja_osuus(9639)

Verohallinto. 2012a. Tuloverotus - avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Viitattu 2.7.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio/Tuloverotus](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio/Tuloverotus)

Verohallinto. 2012b. Pääomatulot. Viitattu 24.6.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatulot\(12005\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatulot(12005))

Verohallinto. 2013a. Vuoden 2013 valtion tuloveroasteikko. Viitattu 24.6.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2013_valtion_tuloveroasteikko%2825864%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2013_valtion_tuloveroasteikko%2825864%29)

Verohallinto. 2013b. Sairausvakuutusmaksu vuonna 2013. Viitattu 30.6.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Tyonantajat/Muut_ohjeet/Sairausvakuutusmaksu_vuonna_2013%2826276%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Tyonantajat/Muut_ohjeet/Sairausvakuutusmaksu_vuonna_2013%2826276%29)

Veroprosentti 2013. Kunnallisveroprosentit 2013. Viitattu 30.6.2013.

<http://veroprosentti.fi/kunnallisvero/kunnallisveroprosentit-2013/>

Yrityssuomi 2013a. Rakentaminen. Viitattu 15.6.2013.

<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/lupa?id=246314>

Yrityssuomi 2013b. Yrityksen perustaminen 2013. Viitattu 5.6.2013.

http://www.yrityssuomi.fi/c/document_library/get_file?uuid=51d49cc7-6feb-499c-8191-ea91f3eb3642&groupId=10136

Kuviot

Kuvio 1. Yrityksen rahoitusmuodot. 11

Taulukot

Taulukko 1. Pk-yrityksen määritelmä.	7
Taulukko 2. Rakennusalan pk-yritysten tilinpäätöstiedot 2006-2011.....	9
Taulukko 3. Valtion tuloveroasteikko 2013.....	22
Taulukko 4. Elinkeinoharjoittajan verotus.	24
Taulukko 5. Avoimen yhtiön verotus.	27
Taulukko 6. Luonnollinen henkilö osingonsaajana.	30
Taulukko 7. Osakeyhtiön ja osakkeenomistajan verotus.....	32

Liitteet

Liite 1. Tunnusluvut 44

Liite 1. Tunnusluvut

<u>Tuloslaskelma</u>
LIIKEVAIHTO Liiketoiminnan muut tuotot Liiketoiminnan muut kulut
LIIKEVOITTO (-TAPPIO) Rahoitustuotot ja -kulut
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SA- TUNNAISIA ERIÄ Satunnaiset erät
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILIN- PÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA Tilinpäätössiirrot Välittömät verot
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Taulukko 1. Tuloslaskelma (Edilex.fi 2006.)

$$\text{Nettotulos} \pm \text{Satunnaiset erät} = \text{Kokonaistulos}$$

$$\frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 = \text{Kokonaistulosprosentti}$$

Taulukko 2. Kokonaistulosprosentin laskentakaava (Rajala 2011.)

$$\text{Nettotulos} + \text{poistot} = \text{Rahoitustulos}$$

$$\frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 = \text{Rahoitustulosprosentti}$$

Taulukko 3. Rahoitustulosprosentin laskentakaava (Alhola & Lauslahti 2000, 137 & 151.)

$$\frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 = \text{Käyttökateprosentti}$$

Taulukko 4. Käyttökateprosentin laskentakaava (Alhola & Lauslahti 2000, 138-139.)